



**consiliul
național al
dizabilității
din România**

Nr. CNDR 27/30.01.2025

RAPORT DE ACTIVITATE AL FCNDR - ANUL 2024

Consiliul Național al Dizabilității din România (CNDR) este membru cu drepturi depline al **European Disability Forum**. CNDR este o organizație de tip federație, fără scop patrimonial, neguvernamentală, umanitară, apolitică, nonprofit, formată din federații și organizații reprezentative la nivel național, care promovează și apără drepturile persoanelor cu dizabilități.

Consiliul Național al Dizabilității din România funcționează în conformitate cu principiile universale ale drepturilor omului și ale libertăților sale fundamentale, potrivit prevederilor propriului său statut, legislației române și documentelor europene și internaționale privind problematica dizabilității.

Înființat în aprilie 2004, la solicitarea Comisiei Europene, ca parte a procesului de aderare a României la Uniunea Europeană, Consiliul Național al Dizabilității din România are misiunea de a apăra și promova drepturile și interesele legitime comune tuturor persoanelor cu dizabilități din România.

Fidel misiunii și obiectivelor sale, dar și în spiritul principiului „fiecare ființă umană are dreptul la viață”, CNDR consideră că este necesar să ia toate măsurile ce se impun pentru a se asigura că persoanele cu dizabilități beneficiază pe deplin de acest drept, în condiții de egalitate cu ceilalți.

European Disability Forum (EDF) este o organizație umbrelă nonprofit care reunește cele mai importante ONG-uri pentru persoanele cu dizabilități din Europa. EDF este condusă de persoane cu dizabilități și de aparținătorii acestora și protejează drepturile a peste 100 de milioane de persoane cu dizabilități din întreaga Europă.

Cuvânt înainte – Daniela Tontsch - Președinte

Anul 2024 a fost, pentru Consiliul Național al Dizabilității din România, un an de intensă activitate, de mobilizare și de acțiune concretă pentru apărarea și promovarea drepturilor persoanelor cu

dizabilități. Într-un context socio-legislativ complex, în care drepturile câștigate au fost puse în pericol prin decizii politice și reforme insuficient fundamentate, CNDR a rămas ferm, vocal și activ, reprezentând cu demnitate interesele celor aproximativ 1 milion de persoane cu dizabilități din România.

Am fost martori și actori principali ai unor momente definitorii. Am formulat propuneri legislative, am purtat un dialog constant - adesea tensionat - cu autoritățile și am organizat proteste. Am spus clar că nu putem accepta amputarea drepturilor sub pretextul reformei Legii pensiilor și că vom continua să ne opunem oricărei inițiative care discriminează sau vulnerabilizează persoanele cu dizabilități. Nu am fost doar critici ai sistemului, ci și parteneri în construirea de soluții.

În paralel, ne-am continuat activitățile permanente: informare, consiliere, consultare, monitorizare legislativă, advocacy și promovarea autoreprezentării. Prin Jurnal Social, vocea persoanelor cu dizabilități s-a auzit mai clar ca oricând. Am oferit informații esențiale, am explicat legi, am susținut campanii de conștientizare și am încurajat participarea activă la viața publică.

Totodată, CNDR a fost un actor activ în dialogul cu autoritățile publice centrale, în consultările inițiate de **Ministerul Muncii, ANPDPD, CNPP, ANPC**.

Ca membru activ al European Disability Forum, CNDR a reprezentat România în forurile europene, contribuind la sincronizarea politicilor naționale cu standardele europene și ducând mesajul nostru mai departe: „Nimic pentru noi, fără noi!”.

În 2024, am pus un accent deosebit pe **deschiderea dialogului cu mediul economic și instituțiile cu impact direct asupra vieții cotidiene a persoanelor cu dizabilități**. Un exemplu elocvent în acest sens este **parteneriatul cu ANPC – Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor**.

Acest parteneriat a pornit de la o realitate simplă, dar ignorată prea mult timp: **persoanele cu dizabilități sunt și ele consumatori**. Iar pentru ca acest statut să fie exercitat în mod real, era esențial ca **vocea lor să fie ascultată**, iar **nevoile lor specifice să fie recunoscute în politicile publice** privind protecția consumatorului.

Astfel, printr-un **dialog deschis și constructiv**, CNDR și ANPC au colaborat în perioada premergătoare adoptării LEGII nr. 232 din 19 iulie 2022 privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor. Această lege stabilește cadrul legal necesar pentru buna funcționare a pieței interne în ceea ce privește cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor, prin eliminarea și prevenirea barierelor din calea liberei circulații a acestora.

Această colaborare a demonstrat că **schimbările reale încep cu asumarea responsabilității** din partea tuturor actorilor sociali: stat, mediu privat și societate civilă. Este un pas important spre o cultură a consumului care **nu discriminează**, ci include, adaptează și respectă.

Accesul la muncă, la educație, la sănătate, la cultură, la un trai demn — nu sunt privilegii, ci drepturi fundamentale. Însă aceste drepturi devin realitate doar atunci când sunt respectate, aplicate și protejate. Aceasta este misiunea CNDR, iar, în calitate de președintă, îmi asum cu responsabilitate continuarea acestui drum.

Le mulțumesc colegilor din echipă, partenerilor, organizațiilor membre, autorităților care ne-au fost alături și, mai ales, persoanelor cu dizabilități care ne-au încredințat vocea lor. Mergem mai departe cu același angajament: o Românie echitabilă, în care niciun cetățean să nu fie lăsat în urmă.

Daniela Tontsch

CUPRINS

1. Structura organizațională a CNDR și raport buget 2024

2. Obiective

3. Direcții de acțiune și activități

3.1. Informare și conștientizare privind problematica persoanelor cu dizabilități și drepturile lor

3.2. Monitorizarea aplicării legislației și a strategiilor în domeniu

3.3 Advocacy – proces de influență a politicilor publice cu scopul îmbunătățirii calității vieții persoanelor cu dizabilități

3.4. Participare prin calitatea de membru al European Disability Forum

4. Parteneriat și colaborare internă

1. Structura organizațională a CNDR

Structură organizațională a CNDR a fost aprobată de Ministerul Muncii și Solidarității Sociale prin **fișierele de buget** privind aprobarea cheltuielilor pentru activitățile specifice de interes general ale Consiliului Național al Dizabilității din România, pentru perioada 2024 în conformitate cu prevederile art. 54.3 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 268/2007 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările ulterioare.

Conform organigramei aprobate pentru anul 2024, CNDR a funcționat cu șase angajați:

Cinci dintre aceștia au făcut parte din **secretariatul executiv**, dintre care **trei sunt persoane cu diferite tipuri de dizabilități**, iar **doi sunt reprezentanți ai persoanelor cu dizabilități**.

Un al șaselea angajat, tot persoană cu dizabilitate, a fost încadrat **pe perioadă determinată**, având atribuții specifice în calitate de **redactor la *Jurnal Social***, publicația online a CNDR.

Toți angajații CNDR formează secretariatul executiv și își desfășoară activitatea în conformitate cu fișa postului pe care-l ocupă, îndeplinind și cerințe suplimentare, dacă situația o impune. Secretariatul executiv are obligația de a duce la îndeplinire obiectivele și activitățile asumate în Programul de activitate propus și aprobat.

Raport buget 2024

Federația Consiliul Național al Dizabilității din România - CNDR, înregistrată la Registrul Asociațiilor și Fundațiilor (Ministerul Justiției), sub numărul FED/16/2004, având cod unic de înregistrare 16504985, a desfășurat în anul 2024 activități ale organizațiilor profesionale (9499 - Activități ale altor organisme n.c.a.), realizând următorii indicatori:

- venituri totale	- 328565 lei;
- donații/subvenții/sponsorizări	- 12500 lei;
- cheltuieli totale	- 322708 lei;
- EXCEDENT (profit brut)	- 5857 lei;
- impozit pe profit	- lei;

Excedent – profit brut (5857 lei).

2. Obiective

Pe parcursul anului 2024, în paralel cu preocuparea pentru propria consolidare și dezvoltare organizațională, CNDR a urmărit, prin activitățile desfășurate, realizarea următoarelor obiective:

- sensibilizarea și conștientizarea societății, în vederea schimbării politicilor, practicilor și atitudinilor existente față de dizabilitate;
- promovarea persoanei cu dizabilități ca subiect principal al politicilor sociale – nu doar beneficiar, ci autor al propriei integrări și participant activ în procesul de luare a deciziilor care îl privesc în mod direct;
- adoptarea unei legislații civile, economice și sociale în conformitate cu normele europene, în scopul integrării depline a persoanei cu dizabilități în societatea românească, cu drepturi, obligații și șanse egale, ca toți cetățenii țării;
- participarea la monitorizarea aplicării legislației și strategiilor în domeniu;
- transformarea societății într-o societate universal accesibilă pentru toți prin: accesibilizarea mediului fizic și educațional, adaptarea locurilor de muncă, a mijloacelor de transport și a tehnologiilor, asigurarea accesului la informație, cultură și timp liber, sport, servicii sociale și de sănătate etc;

- consolidarea colaborării cu instituții publice și private, precum și cu organizații din țară și din străinătate, în probleme de interes comun.
- îndeplinirea obligațiilor ce revin CNDR în calitate de membru al European Disability Forum (EDF)

Obiectivele stabilite au fost structurate în cadrul a patru direcții de acțiune cu activitățile aferente, așa cum se regăsesc și în Programul de activitate pentru anul 2024, propus și aprobat.

Pentru realizarea obiectivelor și a direcțiilor de acțiune stabilite, s-a avut în vedere respectarea Programului de activități pentru 2024, elaborat pe baza documentelor programatice (Statutul CNDR, prevederi legale interne și internaționale), precum și a recomandărilor formulate de foruri europene și internaționale care activează în domeniul dizabilității, respectiv de către ONG-uri membre.

Printre documentele care au fost luate în considerare pentru alcătuirea programului de activități pentru anul 2024 se numără:

- Statut CNDR - obiectivele statutare privind:
 - sensibilizarea societății în vederea schimbării politicilor, practicilor și atitudinilor existente față de dizabilitate
 - promovarea persoanei cu dizabilități
 - adoptarea unei legislații civile, economice și sociale în conformitate cu normele europene
 - monitorizarea aplicării legislației și a strategiilor în domeniu
 - transformarea societății într-o societate universal accesibilă pentru toți
 - Potrivit următoarelor principii prevăzute în Art. 9 din Statut:
 - garantarea participării depline, cu drepturi, obligații și șanse egale, a persoanelor cu dizabilități în toate domeniile vieții;
 - promovarea unei societăți incluzive, în care persoanele cu dizabilități să-și găsească locul în mod firesc;
- ◆ Prevederile Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități, ratificate de România prin Legea nr. 221/2010;
- ◆ Legea nr. 221/2010 pentru ratificarea Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități, adoptată la New York de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 13 decembrie 2006, deschisă spre semnare la 30 martie 2007 și semnată de România la 26 septembrie 2007, cu modificările și completările ulterioare;
- ◆ „Diagnoza situației persoanelor cu dizabilități în România”, produsă în cadrul Acordului privind Serviciile de Asistență Tehnică Rambursabile cu privire la „Consolidarea mecanismului de coordonare aferent implementării Convenției Națiunilor Unite cu privire la drepturile persoanelor cu dizabilități (CDPD)”;
- ◆ Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități „O Românie echitabilă”, 2022-2027;
- ◆ Planul operațional privind implementarea Strategiei naționale privind drepturile persoanelor cu dizabilități „O Românie echitabilă”, 2022-2027;
- ◆ Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2021-2027 și Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia;

- ◆ Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2021-2027 a Planul de acțiune pentru perioada 2021-2027;
- ◆ Strategia Națională de Sănătate 2021-2027;
- ◆ Hotărârea nr. 1543/2022 pentru aprobarea Strategiei naționale privind prevenirea instituționalizării persoanelor adulte cu dizabilități și accelerarea procesului de dezinstituționalizare, pentru perioada 2022-2030;
- ◆ Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap actualizată și republicată);
- ◆ Constituția României;
- ◆ Cea de-a cincisprezecea sesiune a Conferinței statelor părți la Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități (COSP15) desfășurată în format fizic la sediul ONU din New York, în perioada 14-16 iunie, 2022. COSP15 a avut ca temă: „Construirea unor societăți participative și incluzive pentru persoanele cu dizabilități în contextul COVID-19 și nu numai”;
- ◆ Prevederile legale privind nediscriminarea, egalitatea de șanse și egalitatea între bărbați și femei;
- ◆ Statutul de membru al EDF și colaborarea cu acesta;
- ◆ Pilonul European al Drepturilor Sociale care se concentrează asupra ocupării forței de muncă, a aspectelor sociale și a adaptării modelului social european pentru a face față provocărilor secolului 21;
- ◆ Agenda pentru dezvoltare durabilă 2030 care promovează respectarea universală a drepturilor omului, egalității și nediscriminării și este angajată în capacitarea statelor membre de a accelera procesul egalizării de șanse astfel încât „nimeni să nu rămână în urmă”;
- ◆ Directiva (UE) 2016/2102/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2016 privind accesibilitatea site-urilor web și a aplicațiilor mobile ale organismelor din sectorul public;
- ◆ Directiva (UE) 2019/882 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor;
- ◆ Strategia europeană „O Uniune a egalității: Strategia privind drepturile persoanelor cu handicap 2021-2030” - COM/2021/101;
- ◆ Legea nr. 7 din 4 ianuarie 2023 privind susținerea procesului de dezinstituționalizare a persoanelor adulte cu dizabilități și aplicarea unor măsuri de accelerare a acestuia și de prevenire a instituționalizării, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative;
- ◆ Prevederile legale referitoare la finanțarea CNDR (Ordinul nr. 399/2013 + HG nr. 268/2007; HG nr. 1147/2012).

Activitățile desfășurate în anul 2024, cuprinse în direcțiile de acțiune menționate mai sus, au fost structurate astfel:

- activități specifice de interes general cu caracter permanent;
- activități specifice de interes general de tip eveniment, cu caracter ocazional
- activități neincluse în Programul de activitate propus pentru anul 2024 prin participarea la diverse evenimente, proiecte, consultanță, ca urmare a unor invitații primite, prin videoconferințe și /sau cu participare fizică.

3. Direcții de acțiune și activități

3.1. Direcția de acțiune: informare, constientizare, consiliere și consultarea în problematica

persoanelor cu dizabilități și drepturile lor.

3.1.1 Informarea și constientizarea

Modalități de prezentare a persoanelor cu dizabilități în presa românească

În prezent, mass-media din România abordează frecvent dizabilitatea prin prisma **modelului medical**, care pune accent pe deficiențe biologice sau psihologice și interpretează dificultățile persoanelor cu dizabilități ca pe o serie de neajunsuri personale. În această paradigmă, persoanele cu dizabilități sunt adesea portretizate ca fiind dependente, lipsite de autonomie și aflate într-o nevoie constantă de asistență. Această perspectivă amplifică stereotipurile negative și reduce complexitatea vieții acestor persoane la o sumă de incapacități, știrbindu-le dimensiunea personală, profesională și comunitară.

În multe cazuri, este accentuată ideea greșită că dizabilitatea este sursa izolării, discriminării și vulnerabilității, pierzându-se din vedere faptul că principalele bariere sunt create de societate, nu de deficiența în sine. Mai grav, această abordare întărește prejudecățile și perpetuează **stigmatul asociat termenului „handicap”**, sugerând că dizabilitatea este sinonimă cu neputința sau cu tragedia personală.

Deseori, persoanele cu dizabilități sunt prezentate fie ca victime care trebuie compătimate, fie ca eroi care trebuie glorificați pentru simpla realizare a activităților zilnice – într-un fenomen cunoscut internațional ca **„inspiration porn”** (exploatarea emoțională a persoanelor cu dizabilități pentru a inspira persoanele fără dizabilități). Această abordare nu reflectă realitatea și contribuie la menținerea unui raport inegal, de superioritate-inferioritate, între persoane cu și fără dizabilități.

De asemenea, există o tendință îngrijorătoare în prezentarea persoanelor cu dizabilități intelectuale, unde accentul pus pe vulnerabilitate generează frică socială și duce la recomandări publice de instituționalizare, contrar direcțiilor moderne ale incluziunii sociale și ale drepturilor fundamentale ale omului, promovate, de exemplu, prin **Convenția ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități** (ratificată și de România).

În ciuda acestor abordări dominante, persoanele cu dizabilități au propriile viziuni, aspirații și povești de viață. Ele sunt cele mai îndreptățite să se autoreprezinte. **Pornind de la această realitate, profesioniștii din cadrul CNDR au creat un spațiu de exprimare și autoreprezentare propriu.**

Într-un peisaj mediatic responsabil și educativ, alegem să promovăm **capacitățile, realizările și contribuțiile** persoanelor cu dizabilități în toate domeniile vieții sociale: muncă, educație, cultură, sport sau antreprenariat. Accentul cade pe abilități, nu pe deficiențe.

Respectăm următoarele principii ale unei prezentări corecte și demne:

- folosim **limbaj centrat pe persoană** („persoană cu dizabilitate”, nu „handicapat”);
- evităm generalizările și stereotipurile („toți sunt neajutorați”, „toți sunt speciali”);
- prezentăm persoane cu dizabilități în contexte diverse, reflectând complexitatea vieții de zi cu zi;

- consultăm surse primare — adică persoanele cu dizabilități însele — în redactarea materialelor despre ele.

În concluzie, dizabilitatea nu definește întreaga identitate a unei persoane. Suntem indivizi unici, fiecare cu propriile familii, cariere, bucurii și dificultăți. Ceea ce ne dorim este să fim tratați cu **respect și demnitate**, ca membri egali ai comunității. Materialele noastre cuprind contribuțiile reale ale persoanelor cu dizabilități. Fiecare om este, înainte de toate, o **personalitate complexă**, indiferent de circumstanțele sale de viață.

Obiectiv

Schimbarea paradigmei - Autoreprezentarea

Actualizarea continuă a informației privind domeniul dizabilității, creșterea gradului de conștientizare în societate în legătură cu persoanele cu dizabilități, promovarea respectării drepturilor și demnității acestora, precum și recunoașterea capacităților și contribuțiilor persoanelor cu dizabilități reprezintă pași esențiali pentru o societate incluzivă. Este necesar ca persoanele cu dizabilități să-și poată exercita dreptul la libertatea de expresie și opinie, inclusiv libertatea de a căuta, primi și împărtăși informații și idei, în condiții de egalitate cu ceilalți, prin: furnizarea informațiilor destinate publicului larg și persoanelor cu dizabilități, în formate accesibile diverselor tipuri de dizabilități, la timp și fără costuri.

Atitudinile potrivnice și indiferența duc adesea la excluderea persoanelor cu dizabilități din societate și la izolare socială. Acestea se confruntă cu multiple forme de discriminare și li se refuză drepturi egale în ceea ce privește aspecte fundamentale ale vieții, inclusiv accesul la o educație de calitate, posibilitatea de a-și câștiga existența, întemeierea unei familii și chiar luarea unor decizii independente cu privire la propria lor viață.

Prin redactarea materialelor din *Jurnal Social*, CNDR oferă persoanelor cu dizabilități ocazia de a evidenția problemele actuale relevante pentru mișcarea persoanelor cu dizabilități, de a face cunoscute demersurile CNDR în vederea promovării și protejării drepturilor acestora, prevăzute de legislația națională, și de a reflecta rezultatele monitorizării implementării Convenției Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități și ale strategiilor naționale. Totodată, *Jurnal Social* prezintă oportunități de educație, sănătate, muncă, participare la viața publică și timp liber pentru toate persoanele cu dizabilități din România.

Grup țintă: persoane cu dizabilități, familiile sau membrii familiilor care au în îngrijire persoane cu dizabilități, reprezentanții legali, reprezentanți ai autorităților publice și locale, reprezentanți mass-media, specialiști din domenii conexe etc.

Activități:

Jurnal social, publicație online, se încadrează la **Activități specifice de interes general cu caracter permanent**

Descriere:

Jurnalul social, publicație online, apare, în general, în fiecare zi lucrătoare și cuprinde știri din domeniul dizabilității, noutăți legislative, informații utile, exemple de bună practică etc.

Motivație:

Persoanele cu dizabilități, familiile sau membrii familiilor care au în îngrijire persoane cu dizabilități, precum și reprezentanții legali au nevoie de acces constant la informații actualizate din domeniul legislativ și administrativ, la informații utile (despre proiecte în desfășurare, acțiuni dedicate lor) și la exemple de bună practică etc.

Rezultate așteptate:

- promovarea programelor de informare pentru creșterea gradului de conștientizare a societății cu privire la problemele persoanelor cu dizabilități și promovarea respectării drepturilor acestora;
- prezentarea performanțelor academice, profesionale, sportive, artistice etc. ale unor persoane cu dizabilități, pentru a motiva și alte persoane cu dizabilități să performeze în domenii similare;
- informarea periodică a persoanelor cu dizabilități, a familiilor sau membrilor familiilor care au în îngrijire persoane cu dizabilități și a reprezentanților legali.
- încurajarea persoanelor cu dizabilități să participe la viața publică;
- informarea directă a instituțiilor publice cu privire la încălcarea unor drepturi;
- publicarea exemplelor de bune practici etc.

3.1.2 Consiliere și consultare a persoanelor cu dizabilități**Descriere:**

Activitatea constă în **acțiuni de consiliere și consultare** a persoanelor cu dizabilități sau a reprezentanților acestora cu privire la respectarea sau încălcarea drepturilor, precum și în formularea de propuneri pentru îmbunătățirea legislației din domeniul dizabilității. Activitățile de consiliere și consultare se desfășoară prin diverse mijloace de comunicare:

- telefonic,
- online: site-ul CNDR, e-mail CNDR, pagina de Facebook a CNDR, publicația CNDR – Jurnal Social),
- întâlniri de lucru cu persoane cu dizabilități și organizații reprezentative ale acestora, la care participă și reprezentanți ai autorităților centrale și locale.

Motivație:

Persoanele cu dizabilități se confruntă frecvent cu situații în care le sunt încălcate drepturile și caută consiliere pentru a găsi soluții legale și eficiente la problemele cu care se confruntă.

Rezultate așteptate:

- persoanele cu dizabilități sunt informate și îndrumate pas cu pas în demersurile necesare pentru soluționarea problemelor;
- persoanele cu dizabilități dobândesc cunoștințe clare despre drepturile de care beneficiază și despre cum pot acționa pentru a le revendica;
- persoanele cu dizabilități și familiile acestora beneficiază de sprijin din partea CNDR în situații care necesită intervenții oficiale (transmiterea de adrese către instituții publice, Parlament, Guvern etc.).

3.2. Monitorizarea aplicării legislației și a strategiilor în domeniu**Obiectiv:**

Prin acțiunile sale, Consiliul Național al Dizabilității din România se asigură că statul mobilizează

resursele necesare pentru eliminarea barierelor, astfel încât nicio persoană cu dizabilități să nu fie marginalizată, exclusă, abuzată sau discriminată, iar alegerile și aspirațiile ei să fie respectate și sprijinite, așa cum se obligă prin adoptarea Strategiei naționale privind drepturile persoanelor cu dizabilități „O Românie echitabilă”, 2022-2027, a Legii 448/2006 privind promovarea și protejarea drepturilor persoanelor cu handicap și a Convenției Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități. CNDR urmărește rezultatele legate de atingerea obiectivelor/țintelor specifice prin care să se asigure implementarea *Convenției*.

Grup țintă: instituții și autorități implicate în implementarea obligațiilor asumate de România prin ratificarea *Convenției*, persoane cu dizabilități, familiile care au în îngrijire persoane cu dizabilități, reprezentanții legali, reprezentanți ai autorităților publice locale, reprezentanți mass-media, specialiști etc.

Descriere:

În anul 2022 a început perioada de implementare a Strategiei naționale privind drepturile persoanelor cu dizabilități „O Românie echitabilă”, 2022-2027, Strategiei Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă 2021 – 2027, Strategiei naționale privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2021-2027, Strategiei Naționale de Sănătate 2021-2027, Strategiei europene privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2030.

Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități (CDPH) este primul instrument internațional obligatoriu din punct de vedere juridic în domeniul drepturilor omului care abordează în mod specific handicapul. Scopul convenției este „să promoveze, să protejeze și să garanteze că toate persoanele cu handicap se bucură de toate drepturile omului și libertățile fundamentale, precum și să promoveze respectul pentru demnitatea lor inerentă”.

„*Convenția* recunoaște explicit dizabilitatea ca pe o problemă a drepturilor omului și, de asemenea, faptul că “este un concept în evoluție și că acesta rezultă din interacțiunea dintre persoanele cu deficiențe și barierele de atitudine și de mediu care împiedică participarea lor deplină și efectivă în societate în condiții de egalitate cu ceilalți”. Acele condiții sociale, economice, juridice, politice și de mediu care acționează ca bariere în exercitarea deplină a drepturilor persoanelor cu dizabilități trebuie să fie identificate și eliminate pentru ca persoana cu dizabilități să-și poată îndeplini rolurile în societate, la fel ca toți ceilalți.

Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități „O Românie echitabilă”, 2022-2027 continuă și dezvoltă demersul de implementare a *Convenției*, iar obiectivul general al *Strategiei 2022-2027* este de a asigura participarea deplină și efectivă a persoanelor cu dizabilități, bazată pe libertatea de decizie, în toate domeniile vieții și într-un mediu accesibil și rezilient.

În toate etapele de programare, implementare, monitorizare și evaluare a programelor, ANPDPD va urmări participarea și integrarea deplină și efectivă a persoanelor cu dizabilități în societate, în condiții de egalitate cu ceilalți.

Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități „O Românie echitabilă”, 2022-2027 are opt domenii prioritare, bazate pe drepturi și ancorate profund în *Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități*:

1. Accesibilitate și mobilitate
2. Protecția efectivă a drepturilor persoanelor cu dizabilități

3. Ocupare
4. Protecție socială, inclusiv abilitare/reabilitare
5. Viață independentă și integrare în comunitate, inclusiv accesul la servicii publice
6. Educație
7. Sănătate
8. Participare politică și publică.

Pe tot parcursul anului 2024, Consiliul Național al Dizabilității din România (CNDR) a desfășurat o **campanie intensă pentru apărarea drepturilor pensionarilor cu dizabilități, în contextul modificărilor legislative aduse de Legea nr. 360/2023 privind recalcularea pensiilor.**

Contextul campaniei

Legea nr. 360/2023 a introdus o formulă de calcul a pensiilor care nu mai recunoaște stagiile de cotizare reduse pentru persoanele cu dizabilități, ceea ce a dus la diminuarea pensiilor acestora cu procente între 40% și 80%. Această situație a afectat grav persoanele cu handicap grav și accentuat, care anterior beneficiau de condiții speciale de pensionare.

Acțiuni întreprinse de CNDR

- **Protest public:** Pe 16 septembrie 2024, CNDR a organizat un protest în fața Guvernului, în cadrul căruia pensionarii cu dizabilități și-au exprimat nemulțumirea față de diminuarea pensiilor și înlocuirea acestora cu ajutoare sociale.
- **Dialog cu autoritățile:** CNDR a participat la întâlniri oficiale cu reprezentanți ai Guvernului, inclusiv cu premierul Marcel Ciolacu, pentru a discuta soluții legislative care să corecteze inechitățile create de noua lege a pensiilor.
- **Propuneri legislative:** CNDR a propus modificări la Legea nr. 360/2023, solicitând recunoașterea punctelor suplimentare pentru fiecare lună de stagiu de cotizare realizat în condiții de handicap și transformarea pensiilor deja aflate în plată în puncte de pensie, pentru a compensa pierderile suferite de persoanele afectate.
- În anul 2024, Daniela Tontsch, președinta Consiliului Național al Dizabilității din România (CNDR), a avut un rol esențial în apărarea drepturilor pensionarilor cu dizabilități, afectați de modificările aduse de Legea nr. 360/2023 privind recalcularea pensiilor.

Intervenții publice și poziții ferme ale președintei CNDR, doamna Daniela Tontsch

- Daniela Tontsch a fost o voce puternică în spațiul public, criticând deschis diminuarea pensiilor pentru persoanele cu dizabilități, care au fost reduse cu până la 80% în urma noii formule de calcul ce elimină recunoașterea stagiilor de cotizare reduse pentru aceste persoane. Ea a subliniat că această schimbare afectează grav demnitatea și drepturile câștigate ale celor care au muncit în condiții de handicap.
- În cadrul protestului, organizat pe 16 septembrie 2024 în fața Guvernului, Tontsch a declarat: „Este dureros că persoanele cu dizabilități, ale căror vieți sunt deja marcate de limitări, sunt nevoite să iasă în stradă, pentru a-și apăra dreptul la demnitate. Oameni care au muncit în condiții de handicap, care au contribuit la sistemul de pensii, au făcut eforturi supraomenești să îndeplinească stagiul de

cotizare contributiv prevăzut de lege și s-au pensionat la limită de vârstă, sunt ignorați și umiliți în acest mod.”

Dialog cu autoritățile și propuneri legislative

- Daniela Tontsch a participat activ la consultări cu autoritățile, inclusiv cu premierul Marcel Ciolacu și reprezentanți ai Ministerului Muncii, ai Casei Naționale de Pensii Publice, exprimându-și dezacordul față de soluțiile propuse, precum înlocuirea pensiilor diminuate cu ajutoare sociale acordate prin Legea nr. 448/2006. Ea a argumentat că aceste măsuri nu compensează pierderea drepturilor câștigate și a solicitat menținerea formulei de calcul anterioare, care recunoștea stagiile de cotizare reduse pentru persoanele cu dizabilități.
- De asemenea, CNDR, sub conducerea sa, a propus modificări legislative concrete, cum ar fi transformarea pensiilor în plată în puncte pentru a compensa pierderile și acordarea de puncte suplimentare pentru fiecare lună de stagiu de cotizare realizat în condiții de handicap.
- Prin intervențiile sale publice și dialogul constant cu autoritățile, Daniela Tontsch a fost un lider activ în lupta pentru protejarea drepturilor pensionarilor cu dizabilități, evidențiind nevoia de echitate și respect pentru contribuțiile acestor persoane în societate.

Reacția autorităților

În urma presiunilor exercitate de CNDR, Guvernul a anunțat acordarea unei indemnizații lunare de solidaritate pentru pensionarii cu handicap vizual grav, handicap grav și accentuat, începând cu 1 ianuarie 2025.

Concluzie

Campania derulată de CNDR în anul 2024 a evidențiat importanța apărării drepturilor pensionarilor cu dizabilități în fața modificărilor legislative care le afectează profund veniturile și calitatea vieții. Prin proteste, dialog și propuneri legislative concrete, CNDR a impus autorităților să ia măsuri pentru a corecta inechitățile create și să asigure un trai decent pentru această categorie vulnerabilă.

Detalii suplimentare despre campanie sunt disponibile pe site-ul CNDR: www.fcndr.ro

Reacții în presă legate de acțiunea de protest a Federației Consiliul Național al Dizabilității din România

„Amputarea pensiei” și cele două soluții ale guvernanților pentru persoanele cu handicap după „marea recalculare”

Pensionarii cu dizabilități au protestat la Guvern

Zeci de pensionari cu dizabilități protestează în fața Guvernului. Noua lege a pensiilor le-a tăiat 80 % din banii pe care îi primeau lunar

Pensionarii cu dizabilități protestează în Piața Victoriei

Pensionarii care vor primi mai puțini bani. Pensii scăzute cu 80%. Oamenii protestează în stradă

BUCUREȘTI: Pensionarii cu dizabilități și bolnavii cronic protestează la Piața Victoriei

Protest în fața Guvernului. Pensionarii cu dizabilități își cer pensiile înapoi: „Ni se amputează un drept!”

Pensionarii cu dizabilități din toată țara au protestat în fața Guvernului

Protest al pensionarilor cu dizabilități, în Piața Victoriei: „Astăzi practic li se amputează un drept”

Protest al pensionarilor cu dizabilități în Piața Victoriei: Nemulțumiți de diminuarea pensiilor cu până la 80%

Pensionarii cu dizabilități protestează în fața Guvernului. Pensiile le-au scăzut după recalculare

Pensionarii cu dizabilități protestează în Piața Victoriei: Ni se amputează un drept. Ni se micșorează pensia și ni se dă în loc un ajutor social

Zeci de pensionari cu dizabilități au protestat în fața Guvernului. Noua lege a pensiilor le-a tăiat 80 % din banii pe care îi primeau lunar

Pensionarii cu dizabilități și bolnavii cronici protestează în Piața Victoriei

Pensionari cu dezabilități, protest în fața Guvernului după recalcularea pensiilor. „Practic li se amputează un drept”

Pensie recalculată greșit pentru un număr uriaș de pensionari. Disperarea i-a scos în stradă. Care pensii au scăzut cu 80%?

Protest al persoanelor cu dizabilități împotriva noii legi a pensiilor

Pensionarii nemulțumiți ies în stradă. Seniorii cu dizabilități luptă pentru drepturile lor

Pensionarii cu dizabilități protestează pe 16 septembrie în fața Guvernului

Bucuresti – Pensionari cu dizabilitati – protest GVERN – 16 sep 2024

Pensionarii cu dizabilități protestează în Piața Victoriei! „Îngropați în nedreptate și suferință”

Protest al pensionarilor cu dizabilități în Piața Victoriei

Câteva zeci de persoane cu dizabilități au protestat în Piața Victoriei, nemulțumite de diminuarea pensiilor în urma recalculării

Pensionari cu dezabilități, protest în fața Guvernului după recalcularea pensiilor. „Practic li se amputează un drept”

Pensionarii cu dizabilități protestează împotriva diminuării pensiilor

Pensionari cu dezabilități, protest în fața Guvernului după recalcularea pensiilor. „Practic li se amputează un drept”

Protest al pensionarilor cu dizabilități în Piața Victoriei

Protest în Piața Victoriei: Pensionarii cu dizabilități, nemulțumiți de noua lege a pensiilor

“Este o dramă” – Protest al persoanelor cu dizabilități la Guvern. Povești de viață cutremurătoare

3.3 Advocacy – proces de influență a politicilor publice cu scopul îmbunătățirii calității vieții persoanelor cu dizabilități

„Statele Părți se angajează să asigure și să promoveze exercitarea deplină a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului pentru toate persoanele cu dizabilități, fără nici un fel de discriminare pe criterii de dizabilitate, să adopte măsuri imediate, eficiente și adecvate pentru creșterea gradului de conștientizare a problematicii persoanelor cu dizabilități și a drepturilor acestora în societate prin combaterea stereotipurilor, prejudecăților promovarea recunoașterii capacităților și contribuțiilor persoanelor cu dizabilități și garantarea participării depline, cu drepturi, obligații și șanse egale a persoanelor cu dizabilități în toate domeniile vieții” Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități (CDPD)

CNDR are misiunea și scopul de a apăra și promova drepturile și interesele legitime comune ale tuturor persoanelor cu dizabilități din România. Potrivit principiilor și obiectivelor prevăzute în Statut, CNDR are obligația de a sensibiliza și conștientiza factorii decidenți și societatea în ansamblu, în vederea schimbării politicilor, practicilor și atitudinilor existente față de dizabilitate, în acord cu prevederile Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități și cu Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027.

Federația Consiliul Național al Dizabilității din România își asumă cu responsabilitate rolul de garant al respectării drepturilor persoanelor cu dizabilități, intervenind activ în procesul legislativ prin

propuneri și observații formulate asupra actelor normative aflate în faza de **transparență decizională**.

Federația Consiliul Național al Dizabilității din România (CNDR) a inițiat dialoguri și întâlniri de lucru cu factorii decidenți, cu scopul de a susține interesele persoanelor cu dizabilități și de a propune soluții adecvate la problemele identificate.

În acest context s-a înscris și vizita doamnei ministru Simona Bucura-Oprescu, la CNDR, în data de 23 iunie.2024, împreună cu reprezentanți/specialiști ai Ministerului Muncii și Protecției Sociale: Mihaela Grecu – direcția politici și beneficii sociale din cadrul MMSS, Tania Grigore – director politici ocupare în cadrul MMSS, Gabriela Oprîș – director general ANPIS, Raul Giuglea – consilier ministru MMSS, Romi Mihăiescu – președintele Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități, Monica Solomie – Șef serviciu în cadrul ANPDPD.

Din partea CNDR au participat la întâlnirea de lucru Daniela Tontsch – președinta CNDR, Claudia Brătan – director executiv al CNDR, Sorin Ilie Țața – ofițer de comunicare internațională al CNDR, Felix Mihăiescu – economist CNDR, Dan Patzelt, președintele APass – Întreprindere socială de inserție și Laurențiu Lazăr, președintele Asociației Filantropia Oradea.

A fost subliniată importanța colaborării dintre MMSS și ANPDPD cu organizațiile pentru protejarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, în vederea dezvoltării și implementării de proiecte de incluziune și accesibilitate. Totodată, s-a evidențiat necesitatea inițierii unor **programe de sensibilizare și educare a publicului**, prin campanii care să aducă în prim-plan nevoile și drepturile persoanelor cu dizabilități, importanța **incluziunii persoanelor cu dizabilități pe piața muncii, precum și aplicarea corectă a legislației în vigoare**.

„E o bucurie să mă aflu alături de dumneavoastră și e o coincidență fericită că tot astăzi a fost aprobată în Guvern majorarea indemnizației pentru adulții și copiii cu handicap grav. Suntem de aceeași parte a baricadei pentru că vrem să aveți o viață mai bună, iar vocea dumneavoastră să fie mai bine auzită. Pentru unele dintre situațiile cu care vă confrunțați este nevoie de eforturi bugetare consistente, dar pentru altele este nevoie doar să fie conștientizate nevoile dumneavoastră, de exemplu să fie coborâte bordurile la intersecții sau să fie butoane în limbajul Braille la lifturi. Sunt bucuroasă că dezvoltați economia socială care este o modalitate extraordinară, atât pentru incluziunea oamenilor cu dizabilități, cât și pentru atragerea de finanțări”, a spus ministrul Simona Bucura-Oprescu în cadrul întâlnirii.

Doamna Simona Bucura-Oprescu i-a asigurat pe reprezentanții CNDR că va repeta vizita de lucru pentru a evalua progresul și pentru a discuta noi măsuri și inițiative.

Laurențiu Lazăr, președintele Asociației Filantropia Oradea, a prezentat un scurt istoric al demersurilor realizate în vederea reparației morale față de supraviețuitorii ororilor din instituțiile de protecție din perioada comunistă. Aceste demersuri vizează pregătirea cadrului legislativ necesar

implementării în România a Rezoluției nr.2533/2024 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, cu privire la „Abuzurile asupra copiilor în instituții din Europa”.

Scopul principal al rezoluției este de a recunoaște și condamna abuzurile suferite de copiii din instituțiile de protecție din Europa și de a propune măsuri concrete pentru prevenirea unor astfel de situații în viitor. Astfel, statele membre trebuie să implementeze politici și practici care să asigure protecția drepturilor copiilor, să ofere reparații morale și materiale supraviețuitorilor și să îmbunătățească funcționarea instituțiilor de protecție, astfel încât să prevină orice formă de abuz. „APass este o Unitate Protejată Autorizată (UPA) și Întreprindere Socială de Inserție (ÎSI) care își propune să demonteze două mituri persistente în România: că nu există experți în accesibilitate și că nu există fonduri pentru a o implementa.

Cu o experiență vastă și creativitate acumulată în cei 17 ani de activitate în sectorul ONG, APass își propune să facă spațiul public accesibil pentru persoanele cu dizabilități. Prin „spațiu public” înțelegem atât cel fizic, cât și cel digital, iar prin „accesibil” înțelegem oferirea aceleași libertăți de navigare și alegere pe care creatorul aceluia spațiu a imaginat-o pentru publicul său.

Diferențiatorul nostru constă în echipa noastră, formată majoritar din persoane cu dizabilități, care prin munca lor își propun să depășească „minimumul legal” și să implementeze exemple de bune practici internaționale”, a subliniat Dan Patzelt, președintele APass.

„Ne bucurăm că doamna ministru Simona Bucura-Oprescu a avut dorința să ne viziteze în spațiul în care ne desfășurăm activitatea. Suntem privilegiați că suntem găzduiți de APass, partenerul nostru strategic. Avem obiective comune, sperăm că vom fi susținuți de Guvern, acolo unde este nevoie, să le ducem la împlinire. Sunt convinsă că, împreună, putem crea oportunități reale pentru persoanele cu dizabilități, asigurându-le un loc în societate prin muncă. Cred cu tărie că, prin implicare și colaborare, vom reuși să construim un viitor mai incluziv și mai echitabil pentru toți cetățenii cu dizabilități”, a spus Daniela Tontsch, președinta Consiliului Național al Dizabilității din România.

- Acțiunile care au avut ca obiectiv sensibilizarea și conștientizarea societății, în vederea schimbării politicilor, practicilor și atitudinilor existente față de dizabilitate, **pentru adoptarea unei legislații civile, economice și sociale în conformitate cu normele europene, în scopul integrării depline a persoanei cu dizabilități în societatea românească, cu drepturi, obligații și șanse egale, ca toți cetățenii țării precum și pentru participarea la monitorizarea aplicării legislației și strategiilor în domeniu**, au continuat prin întâlniri între reprezentanții unor mari lanțuri comerciale, ai unor importante patronate din România și ai structurilor asociative ale persoanelor cu dizabilități, din țara noastră, reprezentate de Daniela Tontsch – președinte al Consiliului Național al Dizabilității din România (CNDR).

Scopul discuțiilor a fost acela de a găsi, împreună, prin dialog direct, căi și soluții pentru ca mediul de afaceri din România să își adapteze modul de lucru cu clienții la nevoile speciale ale celor aproximativ 1 milion de persoane cu dizabilități din țară.

La discuții au mai participat: Asociația Română a Băncilor, Asociația Marilor Rețele Comerciale din România, Confederația Patronală Concordia, precum și reprezentanții unor lanțuri de hipermarketuri din România care au avut ocazia să schimbe informații importante referitoare la nevoile persoanelor

cu dizabilități din țara noastră pentru a putea începe cât mai curând implementarea unor măsuri concrete care să vină în sprijinul acestora, astfel încât acestor persoane să le fie respectate drepturile pe care le au toți consumatorii, în general.

Discuțiile s-au derulat în perioada premergătoare intrării în vigoare a Ordinului nr. 579 din 4 iunie 2024 al Președintelui ANPC, privind informarea consumatorilor care se încadrează în categoria persoanelor cu dizabilități, de către operatorii economici, în legătură cu accesul acestora la serviciile de transport public de persoane, în clădirile deținute de către aceștia, demonstrând deschiderea reală manifestată de mediul de afaceri comercial din România față de nevoile speciale ale acestei categorii numeroase de consumatori.

„Pentru mine, acest proiect este unul de suflet și mă bucură nespus să văd promptitudinea cu care au răspuns invitației noastre reprezentanții zonei de business, unii venind chiar cu idei concrete, la discuții. E o dovadă de empatie, civism și responsabilitate să nu neglijăm sau să privim cu indiferență nevoile esențiale ale acestei categorii de consumatori.

Aceste demersuri vor continua, pentru a ne asigura că și persoanele cu dizabilități din România sunt tratate, oriunde, ca cetățeni și consumatori cu drepturi egale, chiar dacă, pentru asta sunt necesare eforturi de comunicare și adaptare din partea societății” – Sebastian Hotca, președinte interimar ANPC.

Campania CNDR privind cumulul pensiei de invaliditate cu veniturile salariale – un succes legislativ concretizat prin Legea nr. 360/2023

În ultimii șase ani, **Consiliul Național al Dizabilității din România (CNDR)**, sub coordonarea președintei **Daniela Tontsch**, a desfășurat o amplă campanie de advocacy având ca obiectiv principal recunoașterea dreptului persoanelor încadrate în **gradele I și II de invaliditate** de a **cumula pensia de invaliditate cu veniturile obținute din activități profesionale**.

Campania a vizat corectarea unei inechități majore din legislația națională, care limita dreptul la muncă al persoanelor cu dizabilități grave, obligându-le fie la supraviețuire dintr-o pensie minimă, fie la pierderea pensiei în caz de angajare. CNDR a adus în atenția autorităților și opiniei publice faptul că respectarea drepturilor fundamentale, inclusiv dreptul la muncă și la o viață independentă, presupune adaptarea legislației la realitățile și nevoile persoanelor cu dizabilități.

Prin memorii adresate Parlamentului, întâlniri directe cu decidenți, participări în dezbateri publice și campanii de conștientizare în mass-media și online, CNDR a susținut constant necesitatea reglementării posibilității de cumul a pensiei de invaliditate cu salariul, fără discriminare între gradele de invaliditate.

Rezultatul acestor demersuri s-a concretizat în adoptarea Legii nr. 360/2023, care a intrat în vigoare la **1 septembrie 2024** și aduce următoarele modificări esențiale:

- **Cumulul pensiei de invaliditate cu venituri profesionale:** Pensionarii de invaliditate, indiferent de grad (I, II sau III), pot acum cumula pensia cu veniturile obținute din activități pentru care se datorează contribuții de asigurări sociale, conform Codului fiscal.

- **Redefinirea gradelor de invaliditate:** Legea introduce o abordare modernă, recunoscând capacitatea de a desfășura anumite activități profesionale, chiar și în condiții de dizabilitate gravă. Se stabilește că posibilitatea de muncă este analizată diferențiat, în funcție de specificul activității și de gradul de invaliditate.

Adoptarea acestei legi reprezintă o **victorie majoră** pentru mișcarea de advocacy a persoanelor cu dizabilități din România și un exemplu clar de schimbare legislativă obținută prin perseverență, dialog social și argumente solide.

CNDR își reafirmă angajamentul de a urmări implementarea corectă a noilor reglementări și de a continua să promoveze drepturile persoanelor cu dizabilități, pentru o societate incluzivă, echitabilă și demnă pentru toți cetățenii săi.

- **Dialog între Federația CNDR și CESE asupra Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități în România**

La invitația Consiliului Economic și Social European (CESE), Sorin Ilie Țața, delegatul Federației Consiliul Național al Dizabilității din România, a participat la o întâlnire cu șase membri ai grupului CESE FRRL, pentru o discuție de grup de o oră și jumătate, în sesiunea Dreptul la nediscriminare, care a avut loc marți, 12 iunie, la Reprezentanța CE în România din București.

Pe parcursul a două zile, membrii CESE prezenți au organizat sesiuni în care a fost abordată situația drepturilor fundamentale și a statului de drept din România cu organizațiile societății civile, inclusiv partenerii sociali și alte părți interesate. Delegația s-a întâlnit și cu reprezentanți ai autorităților române.

Cei șase membri CESE din diverse țări și grupuri de interese au fost: Frank von Fürstenwerth, Jörg Freiherr (GRI); Diana Indjova (GRIII); Rafal Bogusław Jankowski (GRII); Christian Moos (GRIII, Vicepreședinte al grupului FRRL); István Komoróczy (GRI); José Antonio Moreno Díaz (GRII).

Discuțiile s-au desfășurat sub regulile Chatham House, asigurând astfel o confidențialitate strictă în ceea ce privește identitatea și afilierea participanților. Întâlnirea a început cu o scurtă prezentare a delegației CESE și a metodologiei utilizate, urmată de o prezentare rapidă a organizațiilor participante. Principalele subiecte de discuție au inclus evoluțiile recente în domeniul drepturilor fundamentale și statului de drept în România, în contextul raportului anterior al grupului FRRL (Fundamental Rights and Rule of Law – Drepturi Fundamentale și Statul de Drept) din 2018, și recomandări suplimentare privind acțiunile posibile ale UE în acest domeniu.

Delegatul Federației CNDR a adus în atenția membrilor CESE, printre altele, o serie de probleme noi, care persistă în România, cum ar fi:

- Discriminarea în ceea ce privește mărirea indemnizației de handicap, mărire care s-a aplicat doar persoanelor încadrate în grad grav de handicap, și pentru care Consiliul Economic și Social al României a dat aviz nefavorabil, iar Consiliul Național al Dizabilității a solicitat Guvernului majorarea indemnizației de handicap pentru persoanele încadrate în gradele grav, accentuat și mediu;
- Inechitățile din Legea pensiilor în raport cu persoanele cu dizabilități;

- Sărăcia și precaritatea condițiilor de viață ale multor persoane cu dizabilități;
- Lipsa accesibilității atât a spațiului construit, cât și a mediului digital, care limitează persoanele cu dizabilități pe toate planurile;
- Lipsa subvențiilor pentru tehnologii asistive și absența unui standard minim de calitate pentru acestea;
- Problema asistenților personali plătiți doar pentru 8 ore pe zi, cinci zile pe săptămână, chiar dacă persoana cu dizabilități are nevoie de asistență permanentă;
- Lipsa serviciilor de suport esențiale.

Comitetul Economic și Social European (CESE) este un **organism consultativ al UE**, format din **reprezentanți ai organizațiilor de lucrători și angajatori și ai altor grupuri de interese**. CESE emite avize pe teme legate de UE, adresate Comisiei Europene, Consiliului UE și Parlamentului European, acționând astfel ca o punte între instituțiile decizionale ale UE și cetățenii europeni.

CESE, înființat în anul 2018, are trei sarcini principale:

- să se asigure că politica și legislația UE sunt adaptate la **condițiile economice și sociale, prin căutarea** unui consens care să servească binelui comun
- să promoveze o **Uniune Europeană participativă**, oferindu-le organizațiilor de lucrători și angajatori și altor grupuri de interese posibilitatea de a-și face vocea auzită și asigurând dialogul cu acestea
- să promoveze **valorile integrării europene** și cauza democrației participative și a organizațiilor societății civile.

3.4. Activitatea - Participare în calitate de membru al European Disability Forum

Obiectivele urmărite – participarea delegației FCNDR, formată din persoane cu dizabilități și însoțitorii acestora, la întrunirile și evenimentele organizate de EDF: webinarii, conferințe online, dezbateri online, consultări online, participări la evenimente organizate de alte foruri europene la care EDF este membru sau partener.

Motivație a organizării/derulării activității:

European Disability Forum (EDF) este o organizație umbrelă care reunește organizațiile reprezentative ale persoanelor cu dizabilități din întreaga Europă. Conducute de persoane cu dizabilități și aparținătorii acestora, Forumul reprezintă interesele a peste 80 de milioane de cetățeni europeni.

European Disability Forum este o mișcare europeană ce promovează drepturile persoanelor cu dizabilități, având reprezentare în toate statele membre ale Uniunii Europene și nu numai. Această organizație neguvernamentală a ajutat persoanele cu dizabilități și organizațiile lor reprezentative să se unească și să fie o singură voce, independentă și puternică, care să-și apere drepturile în fața autorităților europene. Împreună cu membrii și partenerii săi, EDF militează pentru o societate incluzivă, cu șanse egale pentru toți.

Federația CNDR, membru cu drepturi depline al EDF, înființat în 2004 ca cerință de aderare a României la Uniunea Europeană, susține principiile EDF, conform cărora persoanele cu dizabilități din Europa trebuie să fie pe deplin incluse în societate alături de ceilalți, iar drepturile lor, așa cum sunt prevăzute de Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități (CDPD), să fie pe deplin respectate, protejate și îndeplinite.

Federația CNDR are misiunea de a apăra și promova drepturile și interesele legitime ale persoanelor cu dizabilități din România. Consiliul Național al Dizabilității din România funcționează în conformitate cu principiile universale ale drepturilor omului și ale libertăților sale fundamentale, potrivit prevederilor propriului său statut, legislației române și documentelor europene și internaționale privind problematica dizabilității.

În calitate de federație care reunește organizații reprezentative pentru toate tipurile de dizabilitate la nivel național, CNDR are posibilitatea de a colecta informații relevante cu privire la problemele persoanelor cu dizabilități, dar și de a disemina politicile EDF, precum și legislația care se aplică în toată Uniunea Europeană, pentru persoanele cu dizabilități.

Prezența CNDR în EDF, ca membru cu drepturi depline, îi conferă posibilitatea de a întocmi Raportul alternativ al dizabilității, cu acordul și participarea directă a ONG-urilor membre ale CNDR.

Prin CNDR și EDF, celelalte țări membre ale UE au posibilitatea de a cunoaște progresele realizate de Guvernul României cu privire la principalele politici din domeniul dizabilității:

- dezinstituționalizarea persoanelor adulte din centrele rezidențiale cu capacitate mai mare de 50 de locuri;
- dezvoltarea serviciilor sociale alternative în comunitate;
- ocuparea și angajarea în muncă a persoanelor cu dizabilități;
- politicile privind salarizarea persoanelor cu dizabilități și condițiile de pensionare ale acestora;
- traiul independent și accesul la serviciile comunitare;
- participarea persoanelor cu dizabilități la viața socială și publică din comunitate;
- acces la educație și sănătate;
- accesibilitate și acces la servicii și produse

Având în vedere reprezentativitatea pe care o are, CNDR este considerat vocea principală a societății civile în domeniul dizabilității, la care ANPDPD apelează deseori în ceea ce privește consultarea pe diferite teme ale dizabilității, promovând adesea ideile și politicile elaborate de CNDR.

Participarea FCNDR la dezbaterile inițiate de Guvern și ANPDPD, precum și preocuparea Guvernului pentru viața persoanelor cu dizabilități sunt recunoscute la nivel internațional prin intermediul EDF.

Prin poziția sa în cadrul EDF, implicarea activă în mișcarea europeană a dizabilității și participarea în diverse programe și proiecte la nivel național și internațional, CNDR reprezintă garantul respectării principiului „Nimic pentru noi, fără noi”.

Prin intermediul FCNDR și EDF, glasul persoanelor cu dizabilități din România este auzit de întreaga UE!

Începând din 24 iunie 2022, Sorin Ilie Țața, reprezentant CNDR, este membru în bordul EDF.

Rezultatele așteptate:

Reprezentarea țării noastre în acest for continental decizional se va concretiza, atât prin alinierea politicilor naționale dedicate persoanelor cu dizabilități la standardele europene, cât și prin dezvoltarea relațiilor directe cu organizațiile membre ale EDF.

Întrunirile EDF au ca scop promovarea unei agende comune la nivelul întregii Uniunii Europene, astfel încât standardul de viață al persoanelor cu dizabilități să fie cât mai echitabil și uniform pe întreg teritoriul UE.

Prin participarea la evenimentele organizate de EDF, se stabilesc, de asemenea, atât rețele formale, dar și non-formale, care facilitează schimbul de informații și bune practici cu privire la protejarea și promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități.

Prin participarea sa la întrunirile EDF, FCNDR aduce în atenție problemele specifice ale persoanelor cu dizabilități din România, contribuind la identificarea de soluții la nivel european.

În calitate de membru activ al EDF, FCNDR are posibilitatea de a propune amendamente și completări la proiectele legislative aflate în dezbatere la nivel european, sprijinind atât nevoile persoanelor cu dizabilități din România, cât și activitatea autorităților publice din acest domeniu.

- **Raport de activitate cooperare internațională – 2024**

Participare internațională

Consiliu Director EDF, 15-17 martie 2024

Delegatul CNDR: Sorin Ilie Țața

15 martie 2024 – participare la reuniunea Comitetului EDF pentru Drepturile Omului și Nediscriminare, desfășurată la Thon Hotel EU din Bruxelles. Întâlnirea a abordat evoluțiile recente la nivel ONU, raportul privind drepturile pasagerilor aerieni și pașii necesari pentru litigii strategice la nivel național.

16 martie 2024 – participare la conferința „Equality in Europe – progress and challenges – EDF future strategy” („Egalitatea în Europa – progrese și provocări – Strategia viitoare a EDF”), găzduită de EDF în parteneriat cu Forumul Belgian al Dizabilității, la Thon Hotel EU (Bruxelles). Evenimentul a reunit membri ai Consiliului Director, reprezentanți ai comitetelor tematice și invitați din instituțiile UE pentru a evalua stadiul egalității persoanelor cu dizabilități în Europa și pentru a identifica direcțiile-cheie pentru Strategia EDF 2025-2030.

În cadrul celor trei paneluri succesive – axate pe progresele legislative recente, provocările persistente (inclusiv lacune de implementare la nivel național) și conturarea viitorului cadru strategic al EDF – s-au dezbătut aspecte esențiale pentru viitoarea strategie.

De asemenea, domnul Țața a participat voluntar la consultările pentru elaborarea strategiei organizaționale a EDF și la focus grupul de după sesiunea boardului.

17 martie 2024 – participare la sesiunea finală a Consiliului Director EDF (Board), desfășurată tot la Thon Hotel EU. Board-ul a aprobat pachetul de amendamente statutare pentru consultare, conturile finale pe 2023 și poziția EDF privind tranziția de la instituții la servicii comunitare.

Adunarea Generală Anuala EDF, Ljubljana, Slovenia – 10-12 mai 2024

Pe parcursul a trei zile, Forumul European al Dizabilității (EDF) a reunit în capitala Sloveniei toate structurile sale de conducere și consultare, găzduind ședințe pregătitoare, o conferință tematică și sesiunile de lucru ale Adunării Generale Anuale (AGA).

10 mai – întâlnirile preliminare

Ziua a debutat cu ședința Comitetului Executiv (09:00-13:00), derulată în paralel cu reuniunea Comitetului de Tineret (09:00-16:00). După-amiază s-a întrunit Comitetul de Finanțe (14:00-15:00),

iar seara a avut loc o ședință comună Board + Youth Committee (17:00-18:30). Obiectivul principal al acestor reuniuni a fost finalizarea propunerilor financiare și statutare ce urmau să fie supuse votului AGA.

11 mai – conferința tematică și primele sesiuni AGA

Dimineața (09:00-13:00) a fost dedicată conferinței „Technology in Employment. A Step Towards Inclusion” („Tehnologia în domeniul ocupării forței de muncă. Un pas către incluziune”), în cadrul căreia a fost prezentat raportul:

„Competențe digitale, adaptări și tehnologii asistive pentru angajare: sprijinirea incluziunii persoanelor cu dizabilități pe piața liberă a muncii” (“Digital Skills, Accommodation and Technological Assistance for Employment: Supporting the inclusion of persons with disabilities in the open labour market”).

Raportul se bazează pe 565 de chestionare aplicate angajatorilor și 82 de interviuri cu organizații ale persoanelor cu dizabilități din 27 de state europene, completate de 64 de mărturii individuale.

Concluzii-cheie:

- Decalajul mediu de ocupare între persoanele cu și fără dizabilități rămâne la aproximativ 24 pp, cu vârfuri de 30–37 pp în 8 țări.
- Doar 25 % dintre angajatori au politici HR scrise pentru recrutarea persoanelor cu dizabilități.
- 19 % dispun de proceduri pentru achiziția tehnologiilor asistive.
- 81 % nu au politici privind furnizarea de tehnologii asistive, iar aproximativ 75 % nu știu dacă angajații lor utilizează astfel de echipamente;
- Lipsa competențelor digitale este percepută ca obstacol de aproape 50 % dintre angajatori, însă numai 52 % oferă formare, rar adaptată tehnologiilor asistive.

Recomandările raportului solicită factorilor de decizie să integreze competențele digitale accesibile în curricula națională și să simplifice granturile pentru adaptarea rezonabilă, iar angajatorilor să investească în tehnologii „design-for-all” susținute de scheme publice ușor de accesat.

De asemenea, s-a discutat despre utilizarea instrumentelor de inteligență artificială (IA) în recrutare, care poate adânci discriminarea împotriva persoanelor cu dizabilități. Algoritmii „învață” din seturi de date istorice care reflectă deja excluderea, iar scorurile automate penalizează factori-proxy (precum pauzele de productivitate, viteza de tastare, vocalizarea atipică), fără să țină cont de obligația de a oferi acomodare rezonabilă. În evaluările video, de pildă, sistemele de transcriere automată pot interpreta greșit vorbirea unei persoane cu dislexie sau pot ignora complet limbajul semnelor, ceea ce duce la scoruri mai mici și, implicit, la eliminarea acestor persoane din lista scurtă de candidați. Exact acest risc a fost subliniat de orientările comune ADA–EEOC din SUA privind IA și dizabilitatea.

Totodată, un proces colectiv aflat pe rol în California acuză platforma de screening Workday că, prin modele de clasificare antrenate pe angajați existenți, îi respinge sistematic pe candidații care declară dizabilități sau au caracteristici corelate cu acestea, demonstrând cum IA poate reproduce excluderea în lanțul de recrutare.

Altfel spus, IA „învață” din datele vechi că angajatul ideal nu prezintă dizabilități și, urmare a acestui tipar, respinge automat candidații care se abat de la acest model.

Cconsiliu Director EDF, Madrid – 8 și 9 noiembrie 2024

În zilele de 8 și 9 noiembrie 2024 s-au desfășurat conferința tematică și ședințele Consiliului Director EDF:

8 noiembrie 2024 – Conferința „Pregătiți pentru viitor. Asigurarea protecției juridice și a incluziunii persoanelor cu dizabilități în marile provocări ale prezentului”

În calitate de reprezentant al Consiliului Național al Dizabilității din România (CNDR), Sorin Ilie Țața a prezentat prevederile articolului 50 din Constituția României, care obligă statul să promoveze integrarea socială și profesională a persoanelor cu handicap și să le ofere protecție specială. A subliniat că această menționare explicită a dizabilității în Legea Fundamentală creează o bază solidă pentru eliminarea barierelor care încă îngreșesc accesul la educație, sănătate și muncă și poate fi un model pentru statele care își revizuiesc constituțiile.

S-a subliniat că tranziția către o economie verde riscă să adâncească inegalitățile sociale dacă infrastructurile adaptate la schimbările climatice nu respectă principiile designului universal, care asigură accesibilitate pentru toți. Persoanele cu dizabilități sunt de două ori mai vulnerabile la efectele extreme ale fenomenelor meteo – precum valurile de căldură, inundațiile sau furtunile – din cauza accesului limitat la informații prezentate într-un format accesibil și a lipsei unor spații de adăpost sigure și adaptate nevoilor lor funcționale (de exemplu, locuri accesibile pentru utilizatorii de scaune rulante sau persoane cu deficiențe senzoriale). În acest context, participanții au cerut ca toate fondurile pentru adaptare climatică să includă în mod explicit linii bugetare dedicate accesibilității și tehnologiilor asistive, pentru a preveni excluderea și a garanta participarea echitabilă a persoanelor cu dizabilități la oportunitățile oferite de economia verde.

9 noiembrie 2024: sesiunea finală a Consiliului Director al EDF

Studii și cercetări internaționale

Studiul „How was your experience with cancer-related healthcare”

Sorin Țața a contribuit la un studiu european realizat de European Disability Forum (EDF), împreună cu European Health and Digital Executive Agency (HaDEA) și compania de consultanță ICF, despre accesul persoanelor cu dizabilități la servicii de depistare și tratament al cancerului.

Obiectivul studiului:

Colectarea de date și experiențe reale pentru a înțelege mai bine barierele pe care le întâmpină persoanele cu dizabilități în accesarea serviciilor oncologice (screening, diagnostic și tratament). Rezultatele vor contribui la elaborarea unor ghiduri europene pentru creșterea accesibilității la îngrijirea oncologică.

Structura sondajului:

- Disponibil în toate limbile oficiale ale UE, inclusiv în norvegiană, islandeză și versiune „easy-to-read”.
- Întrebările au vizat experiența personală cu screeningul oncologic, diagnosticul și tratamentul, adaptările disponibile, obstacolele întâmpinate și calitatea îngrijirii primite.
- S-au luat în considerare toate tipurile de dizabilități: fizice, vizuale, auditive, cognitive etc.

Perioada de colectare a datelor: până pe 8 octombrie 2024.

Acest demers este parte din eforturile continue ale EDF de a apăra dreptul la sănătate al celor 80 de milioane de persoane cu dizabilități din Europa.

Studiul EDF privind accesibilitatea în aeroporturi, noiembrie–decembrie 2024

Participare la studiul inițiat de EDF, intitulat „Questionnaire for National Disability Councils – Airports”, desfășurat în contextul elaborării celui de-al 9-lea Raport EDF privind Drepturile Omului, cu accent pe drepturile pasagerilor cu dizabilități în transportul aerian.

Obiectivul chestionarului a fost analiza modulului de implementare a Regulamentului (CE) nr. 1107/2006, precum și a experiențelor organizațiilor reprezentative ale persoanelor cu dizabilități în relația cu aeroporturile din statele membre ale UE. Au fost colectate date despre: implicarea în consultări privind serviciile PRM (persoane cu mobilitate redusă); accesul la informații despre bugete și furnizori de servicii de asistență; participarea la formarea personalului din aeroporturi; monitorizarea calității serviciilor oferite pasagerilor cu dizabilități; prezența în Comitetele Utilizatorilor Aeroportului.

Contribuția noastră a inclus furnizarea de date concrete și exemple privind două aeroporturi din România:

Aeroportul Internațional Henri Coandă – București (OTP)

Aeroportul Internațional Avram Iancu – Cluj-Napoca (CLJ)

Scopul final al studiului este formularea unor recomandări la nivel european pentru creșterea transparenței, îmbunătățirii calității serviciilor și consolidarea participării persoanelor cu dizabilități în procesele decizionale care vizează transportul aerian.

Conferințe, workshopuri, ateliere internaționale etc.

25 ianuarie 2024 – Prima întâlnire de coordonare ENGO (Organizații Neguvernamentale Europene):

Participare online, prin platforma Zoom, la prima întâlnire de coordonare a organizațiilor neguvernamentale europene (ENGO – European Non-Governmental Organizations) din anul 2024. Întâlnirea a reunit organizații membre cu statut deplin sau asociat în cadrul EDF (Forumul European al Dizabilității – European Disability Forum) pentru a discuta puncte comune de politică și a întări colaborarea.

8 februarie 2024 – Implică-te! Tinerii acționând pentru o UE incluzivă:

Participare online la întâlnirea organizată de Comitetul de Tineret al EDF (Forumul European al Dizabilității – European Disability Forum), dedicată implicării tinerilor în promovarea incluziunii persoanelor cu dizabilități la nivel european. Evenimentul a fost interactiv și a avut ca scop prezentarea activităților Comitetului de Tineret EDF, precum și colectarea perspectivelor participanților cu privire la provocările și barierele întâmpinate de tinerii activi în advocacy.

Printre barierele discutate s-au numărat lipsa accesului la informații în formate accesibile, subreprezentarea tinerilor cu dizabilități în structurile decizionale, dificultățile de participare la evenimente fizice sau online din cauza barierelor tehnologice și atitudinilor discriminatorii, precum și lipsa sprijinului financiar pentru activități de advocacy.

27 februarie 2024 – Sesiune de informare privind aprobarea propunerii pentru Cardul European al dizabilității:

Participare la sesiunea de informare organizată de EDF (Forumul European al Dizabilității – European Disability Forum), destinată membrilor și partenerilor, privind aprobarea propunerii de Directivă pentru Cardul European al Dizabilității și Cardul European de Parcare. Propunerea a fost adoptată într-un timp record și include numeroase îmbunătățiri față de varianta inițială, marcând un moment important după mai bine de zece ani de campanii intense.

Cardul European al Dizabilității aduce o serie de beneficii, precum: recunoașterea reciprocă a statutului de persoană cu dizabilități în toate statele membre UE, acces egal la anumite servicii publice și culturale, reduceri sau gratuități la transport, evenimente sau instituții, precum și reducerea birocrăției pentru obținerea acestor drepturi în alt stat membru.

28 februarie 2024 – Primul atelier OPD privind Summitul Global al Dizabilității și Summitul

Regional European al Dizabilității:

Participare la primul atelier de consultare organizat de Forumul European al Dizabilității (EDF – *European Disability Forum*) și Secretariatul Summitului Global al Dizabilității (GDS – *Global Disability Summit*), dedicat exclusiv organizațiilor de persoane cu dizabilități (OPD – *Organisations of Persons with Disabilities*) din Europa și Asia Centrală.

Atelierul a avut ca scop pregătirea Summitului Global al Dizabilității 2025, care va avea loc la Berlin, precum și a Summitului Regional European privind Cooperarea Internațională, planificat pentru toamna anului 2024. Participanții au primit informații detaliate despre aceste evenimente, au discutat despre modul în care își pot influența guvernele naționale și și-au împărtășit prioritățile în domeniul cooperării internaționale și al acțiunilor umanitare.

Printre temele discutate s-au numărat:

- promovarea incluziunii persoanelor cu dizabilități în cooperarea internațională și acțiunile umanitare;
- asigurarea participării semnificative a OPD-urilor în procesele decizionale;
- eliminarea barierelor în calea accesului la educație, sănătate și ocuparea forței de muncă;
- colectarea de date dezagregate pentru politici bazate pe dovezi;
- abordarea intersecționalității și a dimensiunii de gen în politicile de incluziune;
- sprijinirea procesului de dezinstituționalizare și promovarea vieții independente.

Atelierul a inclus prezentări despre progresul angajamentelor anterioare, teme prioritare pentru viitoarele summituri, precum și sesiuni interactive în grupuri. În cadrul acestor sesiuni, participanții au dezbătut viitorul cooperării internaționale a UE, rolul acesteia în Europa și Asia Centrală, precum și temele-cheie care ar trebui incluse în agenda celor două summituri.

1 martie 2024 – Lansarea celui de-al treilea Manifest EDF privind drepturile femeilor și fetelor cu dizabilități:

Participare la evenimentul organizat de Forumul European al Dizabilității (EDF – European Disability Forum) pentru lansarea celui de-al treilea Manifest privind drepturile femeilor și fetelor cu

dizabilități, intitulat „Împuternicire, leadership și participare politică”. Manifestul solicită acțiuni concrete din partea factorilor de decizie pentru a aborda marginalizarea sistemică a femeilor și fetelor cu dizabilități – reprezentând 25,9% din populația feminină din Europa. Acesta evidențiază modalități de a le împuternici și de a asigura conducerea lor asupra vieților și problemelor care le afectează. Manifestul se concentrează pe patru domenii specifice: participarea politică, combaterea violenței împotriva femeilor, leadership și vizibilitate și împuternicire în toate domeniile vieții, conducând la oportunități egale și incluziune.

26 martie 2024 – Al doilea atelier OPD privind Summitul Global al Dizabilității și Summitul Regional European al Dizabilității:

Participare la cel de-al doilea atelier de consultare organizat de Forumul European al Dizabilității (EDF – *European Disability Forum*) și Secretariatul Summitului Global al Dizabilității (GDS – *Global Disability Summit*), destinat exclusiv organizațiilor de persoane cu dizabilități (OPD – *Organisations of Persons with Disabilities*) din Europa și Asia Centrală.

Atelierul a urmărit să ofere actualizări privind pregătirile pentru Summitul Global al Dizabilității din 2025, ce va avea loc la Berlin, co-găzduit de guvernele Germaniei și Iordaniei, precum și pentru Summitul Regional European privind Cooperarea Internațională, planificat pentru toamna anului 2024.

24 aprilie 2024 – Discuție cu Google despre accesibilitatea audio:

Participare online, prin platforma Zoom, la o întâlnire cu Christopher Patnoe, Head of Accessibility and Disability Inclusion (șef al departamentului de accesibilitate și incluziune a persoanelor cu dizabilități) pentru EMEA (Europe, Middle East and Africa – Europa, Orientul Mijlociu și Africa) la Google. Discuția a fost axată pe accesibilitatea audio și a inclus o trecere în revistă a funcționalităților existente, precum și prezentarea unor instrumente noi care folosesc inteligența artificială pentru a îmbunătăți experiența utilizatorilor cu dizabilități. A fost de asemenea oferit spațiu pentru ca participanții să împărtășească provocările și nevoile comunității în legătură cu accesibilitatea audio.

25 aprilie 2024 – Programele de mobilitate ale UE pentru toți:

Participare la evenimentul „EU Mobility Programmes for Everyone”, dedicat promovării accesibilității programelor de mobilitate europene pentru tinerii cu dizabilități. În cadrul evenimentului au fost prezentate principalele două programe europene de mobilitate:

I. Erasmus+ – programul Uniunii Europene pentru educație, formare, tineret și sport, care include studii, stagii de practică și schimburi de experiență.

II. European Solidarity Corps – programul UE destinat voluntariatului, care oferă oportunități tinerilor de a contribui la proiecte comunitare în Europa.

Evenimentul a abordat măsurile specifice puse în aplicare pentru a face aceste programe accesibile persoanelor cu dizabilități.

21 mai 2024 – Sesiune de formare privind noul ghid EDF pentru integrarea perspectivei de gen:

Participare la sesiunea de formare organizată de Forumul European al Dizabilității (EDF – „European Disability Forum”) cu ocazia lansării versiunii actualizate a „Gender Mainstreaming Toolkit” – Ghidului pentru integrarea perspectivei de gen în activitatea EDF.

Sesiunea a subliniat angajamentul EDF de a combate discriminarea intersecțională la adresa femeilor și fetelor cu dizabilități, care se confruntă adesea cu duble forme de excludere – pe criterii de gen și dizabilitate. Toolkitul revizuit, elaborat în colaborare cu Comitetul pentru Femei al EDF și echipa sa,

este un instrument practic pentru promovarea incluziunii de gen în toate ariile de activitate ale organizației și ale membrilor săi.

Ghidul oferă recomandări clare pentru integrarea dimensiunii de gen în proiecte, politici și comunicare, identificând totodată provocările persistente privind respectarea drepturilor femeilor și fetelor cu dizabilități. De asemenea, reflectă o abordare intersecțională extinsă, incluzând persoanele LGBTIQ+ cu dizabilități și promovând vizibilitatea persoanelor non-binare cu dizabilități, în conformitate cu principiile Comitetului ONU pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități.

Sesiunea de formare a urmărit să consolideze o cultură internă a echității și egalității de gen în cadrul EDF și al organizațiilor membre, oferind participanților cunoștințe și instrumente pentru a preveni și combate discriminarea intersecțională în mod eficient.

23 mai 2024 – Când dragostea revine: a doua întâlnire rapidă cu legislația europeană:

Participare la cea de-a doua ediție a evenimentului informal și educativ organizat de Forumul European al Dizabilității (EDF – "European Disability Forum"), intitulat sugestiv „When love returns – speed-dating with legislation”. Evenimentul a oferit o introducere rapidă și interactivă în cinci acte legislative europene esențiale pentru promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, într-un format original, dinamic și accesibil.

Evenimentul a fost moderat de Marie Denninghaus, coordonatoare principală de politici în cadrul EDF, și Alejandro Moledo, director adjunct și șef al departamentului de politici EDF.

Au fost prezentate următoarele acte legislative:

- **Directivele privind organismele pentru egalitate** – explicate de Marine Uldry, care a evidențiat modul în care aceste directive stabilesc standarde minime în statele membre privind promovarea egalității și combaterea discriminării.
- **Directiva privind combaterea traficului de persoane** – prezentată de Markaya Henderson, cu accent pe protecția și sprijinul acordat supraviețuitorilor traficului de ființe umane.
- **Regulamentul privind digitalizarea justiției** – susținut de Kave Noori, privind utilizarea tehnologiilor digitale pentru creșterea accesibilității sistemului judiciar.
- **Directiva privind performanța energetică a clădirilor** – introdusă de Daniel Casas, subliniind importanța clădirilor sustenabile și accesibile pentru toți cetățenii, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități.
- **Directiva privind diligența corporativă (Due Diligence Directive)** – prezentată de Filippo Sinicato, referitoare la practicile responsabile ale companiilor, inclusiv în afara UE, în ceea ce privește drepturile omului și incluziunea.

Evenimentul s-a desfășurat în trei runde tematice: o scurtă prezentare a fiecărei directive, o expunere despre impactul asupra persoanelor cu dizabilități și o sesiune interactivă de întrebări și răspunsuri. Într-o notă informală și creativă, participanții au fost invitați simbolic să aleagă „cu care lege ar merge la o a doua întâlnire”, reflectând astfel asupra importanței fiecărui act legislativ pentru o societate incluzivă.

28 mai 2024 – Masterclass accesibil despre educația media – pentru politică și viață:

Participare la un masterclass dedicat educației media, organizat de Forumul European al Dizabilității (EDF – „European Disability Forum”) cu sprijinul META. Evenimentul a avut ca scop creșterea gradului de conștientizare privind alfabetizarea media („media literacy”) în rândul persoanelor cu dizabilități și al publicului larg, oferind informații într-un format accesibil.

Au fost prezentate metode, instrumente și resurse utile pentru a naviga cu discernământ peisajul media actual, complex și fragmentat. Masterclassul a fost conceput pentru a sprijini participarea informată,

atât în viața civică, cât și în cea personală, într-un context în care dezinformarea și manipularea digitală pot afecta în mod disproporționat persoanele din grupuri vulnerabile.

28 mai 2024 – Aplicarea legislației UE: Comisia pentru petiții, Ombudsmanul European și organismele pentru egalitate:

Participare la webinarul organizat de Forumul European al Dizabilității (EDF – *European Disability Forum*), cu ocazia lansării noului „EU Enforcement Toolkit” – un ghid practic destinat comunității persoanelor cu dizabilități, care oferă o imagine de ansamblu asupra mecanismelor disponibile pentru remedierea încălcărilor drepturilor prevăzute în legislația Uniunii Europene.

Evenimentul a fost dedicat înțelegerii a trei mecanisme esențiale pentru apărarea drepturilor persoanelor cu dizabilități:

- **Comisia pentru petiții a Parlamentului European**, un canal prin care cetățenii pot semnala direct încălcări ale legislației europene
- **Ombudsmanul European**, care investighează cazuri de administrare defectuoasă în instituțiile UE
- **Organismele naționale pentru egalitate**, coordonate prin rețeaua Equinet, ce oferă sprijin concret în cazuri de discriminare

Printre vorbitori s-au numărat reprezentanți ai echipei Ombudsmanului European, ai rețelei Equinet, ai organismelor naționale pentru egalitate, precum și membri EDF care au împărtășit experiențe reale privind utilizarea acestor instrumente.

Scopul sesiunii a fost de a familiariza participanții cu conținutul toolkitului, de a clarifica rolul fiecărei instituții în aplicarea legislației UE și de a încuraja schimbul de bune practici între organizațiile membre EDF, cu accent pe colaborarea cu organismele pentru egalitate.

4 iunie 2024 – AccessibleEU: Consolidarea colaborării experților naționali cu organizațiile persoanelor cu dizabilități și ale persoanelor vârstnice:

Participare online la webinarul organizat în cadrul inițiativei *AccessibleEU*, care a avut ca scop sprijinirea experților naționali în dezvoltarea colaborării cu organizațiile ce reprezintă interesele persoanelor cu dizabilități și ale persoanelor în vârstă. Implicarea acestor grupuri este esențială pentru atingerea obiectivelor Centrului European pentru Accesibilitate.

AccessibleEU este o rețea formată din 34 de experți naționali, desemnați în fiecare stat membru al Uniunii Europene, care acționează ca puncte focale pentru promovarea accesibilității la nivel european.

6 iunie 2024 – A doua întâlnire de coordonare ENGO (Organizații Neguvernamentale Europene):

Participare la a doua întâlnire de coordonare a organizațiilor neguvernamentale europene (ENGO – *European Non-Governmental Organizations*) din anul 2024.

Întâlnirea a reunit organizațiile membre – cu statut deplin sau asociat – în cadrul Forumului European al Dizabilității (EDF), pentru a discuta teme comune de politică, a face schimb de informații și a întări colaborarea între membrii rețelei.

18 iunie 2024 – Discuție informală: Un an până la intrarea în vigoare a Actului European privind Accesibilitatea (EAA):

Participare la o discuție organizată în contextul pregătirii pentru aplicarea completă a Actului European privind Accesibilitatea (EAA – *European Accessibility Act*), care va deveni obligatoriu începând cu iunie 2025.

Evenimentul a abordat istoricul și obiectivele directivei, precum și cerințele impuse atât furnizorilor de produse și servicii, cât și statelor membre. De asemenea, s-a discutat despre alinierea EAA la standardele internaționale și alte reglementări europene în materie de accesibilitate, precum și despre pașii concreți pe care organizațiile îi pot face pentru a se conforma.

19 iunie 2024 – Sesiune de informare: G7 și Summitul Global al Dizabilității:

Participare la o sesiune de informare dedicată relației dintre Grupul celor Șapte (G7) și Summitul Global al Dizabilității 2025 (GDS2025). Scopul întâlnirii a fost familiarizarea membrilor Forumului European al Dizabilității (EDF) cu structura și funcționarea G7, cu accent pe prima reuniune ministerială axată pe incluziune și dizabilitate, programată între 14–16 octombrie 2024, sub președinția Italiei.

Grupul celor Șapte (G7) este un forum informal care reunește Italia, Canada, Franța, Germania, Japonia, Regatul Unit și Statele Unite. Uniunea Europeană participă de asemenea la summituri, fiind reprezentată de președintele Consiliului European și de președintele Comisiei Europene.

În cadrul sesiunii, s-au prezentat oportunitățile pe care această nouă tematică din agenda G7 le deschide pentru promovarea incluziunii persoanelor cu dizabilități la nivel global. De asemenea, s-au discutat strategii prin care membrii EDF pot influența guvernele naționale să adopte angajamente ferme în cadrul viitorului Summit Global al Dizabilității, care va avea loc în februarie 2025.

Această întâlnire a reprezentat un pas important în consolidarea rolului actorilor societății civile în procesele internaționale de luare a deciziilor, oferind membrilor EDF instrumente concrete pentru promovarea incluziunii la nivel global, prin implicare activă în agenda G7 și în pregătirea Summitului Global al Dizabilității.

17 septembrie 2024 – Pregătiri pentru noul mandat: sesiune de informare pentru membrii EDF privind noile instituții ale UE:

Participare la o sesiune de informare organizată de Forumul European al Dizabilității (EDF – *European Disability Forum*), adresată exclusiv membrilor, cu scopul de a analiza noile instituții europene și contextul politic rezultat în urma alegerilor europene din 2024, odată cu debutul mandatului 2024–2029 al Uniunii Europene.

Întâlnirea a fost susținută de Alejandro Moledo, director adjunct și coordonator al politicilor în cadrul EDF, și a oferit o analiză strategică a rezultatelor alegerilor europene, o privire asupra noii componente a Parlamentului European și o evaluare a posibilelor priorități ale viitoarei Comisii Europene.

Printre subiectele abordate s-au numărat: oportunitățile și riscurile legate de noua configurație a Parlamentului European; prioritățile politice anunțate de președintele Comisiei Europene; etapele cheie în formarea noii Comisii, inclusiv scrisorile de misiune, întrebările scrise și audierile publice din Parlamentul European; importanța reînființării *Intergrupului pentru Dizabilitate* în Parlamentul European și campania EDF dedicată acestui obiectiv.

De asemenea, s-au prezentat acțiunile planificate de EDF și s-a încurajat implicarea activă a membrilor pentru a influența viitorul cadru politic al Uniunii în favoarea drepturilor persoanelor cu dizabilități. Sesiunea a fost interactivă, cu intervenții din partea participanților, și a marcat începutul unui sezon politic intens în care mobilizarea coordonată a societății civile este esențială.

19 septembrie 2024 – Standardele TIC pentru accesibilitate:

Participare la webinarul organizat de Forumul European al Dizabilității (EDF – *European Disability Forum*) în parteneriat cu Oracle, având ca temă rolul standardelor tehnice în facilitarea accesibilității produselor și serviciilor digitale pentru persoanele cu dizabilități.

Evenimentul a abordat modul în care standardele din domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC) sprijină punerea în aplicare a politicilor europene privind accesibilitatea, precum Actul European al Accesibilității (EAA) și Directiva privind accesibilitatea web.

24 septembrie 2024 – Eveniment european dedicat accesibilității digitale, Bruxelles:

Participare la un eveniment hibrid desfășurat la Bruxelles, deschis tuturor celor interesați de accesibilitate, care a reunit experți, reprezentanți ai utilizatorilor finali, autorități publice, organizații private, cercetători, agenții de monitorizare, factori de decizie și alți actori relevanți din întreaga Uniune Europeană.

Evenimentul a avut ca temă principală Directiva privind accesibilitatea web. Discuțiile au depășit cadrul legislativ, concentrându-se pe bune practici, metode, instrumente și soluții inovatoare pentru îmbunătățirea accesibilității digitale pentru toți.

Agenda a inclus prezentări și discuții în panel, sesiuni interactive de întrebări și răspunsuri, precum și rezultate prezentate de facilitatorii tematici ai atelierelor interactive derulate anterior.

Moderatorul evenimentului a fost Susanna Laurin, reprezentantă G3ict și IAAP (Asociația Internațională a Profesioniștilor în Accesibilitate) la Uniunea Europeană. Evenimentul a constituit o platformă valoroasă de schimb de cunoștințe și consolidare a cooperării europene în domeniul accesibilității digitale.

1 octombrie 2024 – Management modern de proiect: sesiune de formare pentru membrii EDF:

Participare la sesiunea de formare organizată de Forumul European al Dizabilității (EDF – *European Disability Forum*), dedicată introducerii în noile abordări din domeniul managementului de proiect.

Trainingul s-a adresat membrilor EDF cu nivel începător sau intermediar de experiență și a oferit o imagine de ansamblu asupra modului în care proiectele pot fi gestionate mai eficient în contextul actual, prin utilizarea unor metode și instrumente moderne.

Au fost abordate subiecte precum: etapele esențiale ale unui proiect: inițiere, implementare și raportare; instrumente digitale utile pentru planificare, colaborare și monitorizare; strategii de lucru simplificate pentru echipe; greșeli frecvente în managementul de proiect și cum pot fi evitate; recomandări pentru o colaborare eficientă în cadrul și între organizații.

Sesiunea a oferit participanților resurse practice și sfaturi aplicabile pentru a îmbunătăți organizarea, claritatea și impactul activităților desfășurate în cadrul proiectelor cu componentă europeană.

3 octombrie 2024 – A treia întâlnire de coordonare ENGO (Organizații Neguvernamentale Europene):

Participare la cea de a treia întâlnire de coordonare ENGO (European Non-Governmental Organizations) din 2024, organizată de Forumul European al Dizabilității (EDF).

Întâlnirea a reunit organizații membre cu statut deplin și asociat pentru a discuta priorități comune de politică, a face schimb de actualizări și a consolida cooperarea între ONG-urile europene active în domeniul dizabilității.

Evenimentul a oferit un cadru de reflecție colectivă asupra priorităților curente și viitoare din sfera drepturilor persoanelor cu dizabilități, în contextul noilor instituții europene și al proceselor politice în desfășurare.

9 octombrie 2024 – Întâlnire de lucru privind Actul European privind Accesibilitatea:

Participare, în calitate de speaker, la o întâlnire de lucru organizată de Forumul European al Dizabilității (EDF – *European Disability Forum*), dedicată schimbului de informații și bune practici între membri și experți cu privire la implementarea Actului European al Accesibilității (EAA – European Accessibility Act).

Discuțiile s-au axat pe măsurile pregătitoare adoptate de statele membre în vederea aplicării efective a EAA până în iunie 2025. Au fost abordate procesele de consultare cu organizațiile de persoane cu dizabilități, activitățile de conștientizare adresate companiilor, precum și formarea funcționarilor publici implicați în aplicarea normelor.

15 octombrie 2024 – Legea europeană privind inteligența artificială: cum apărăm drepturile persoanelor cu dizabilități:

Participare la workshopul organizat de Forumul European al Dizabilității (EDF – *European Disability Forum*), dedicat noii Legi privind Inteligența Artificială adoptate la nivelul Uniunii Europene (AI Act – Artificial Intelligence Act) și impactului acesteia asupra drepturilor persoanelor cu dizabilități.

În cadrul evenimentului, EDF a lansat un toolkit destinat membrilor săi, un ghid practic care sprijină organizațiile societății civile în activitatea de monitorizare, influențare și pregătire a transpunerii și aplicării noii legislații la nivel național.

16 octombrie 2024 – Training pentru membrii EDF: vizibilitate pe rețelele de socializare:

Participare la trainingul organizat de Forumul European al Dizabilității (EDF – *European Disability Forum*), axat pe modul în care organizațiile și persoanele cu dizabilități pot obține mai multă vizibilitate în spațiul digital, prin utilizarea eficientă a rețelelor de socializare.

Participanții au avut ocazia să își prezinte propriile exemple și întrebări într-o sesiune interactivă, iar la final a fost introdusă pe scurt și campania EDF legată de educația media. Evenimentul a oferit recomandări valoroase pentru creșterea vizibilității, combaterea dezinformării și promovarea unui discurs incluziv în spațiul digital.

14 noiembrie 2024 – Actualizări privind politicile UE în domeniul accesibilității transportului: TSI-PRM și drepturile pasagerilor:

Participare la webinarul organizat de Forumul European al Dizabilității (EDF – *European Disability Forum*), dedicat celor mai recente inițiative legislative ale Uniunii Europene privind accesul persoanelor cu dizabilități la transport.

Evenimentul a abordat două componente principale:

I. Revizuirea specificațiilor tehnice pentru interoperabilitatea feroviară – Persoane cu mobilitate redusă (TSI-PRM), care vizează introducerea de noi cerințe de accesibilitate pentru materialul rulant și infrastructura feroviară (gări, peroane etc.)

II. Propunerile privind drepturile pasagerilor, care au ca scop consolidarea aplicării legislației existente și extinderea dreptului la asistență pentru călătoriile multimodale (de exemplu, tren + autobuz + avion), astfel încât persoanele cu dizabilități să poată beneficia de continuitate în accesibilitate pe tot parcursul călătoriei

Reprezentanții Comisiei Europene au oferit informații despre stadiul actual și pașii următori pentru aceste propuneri, iar în partea finală EDF a prezentat acțiunile întreprinse pentru a sprijini aceste inițiative, precum și modalități de implicare a membrilor în procesul de consultare și advocacy.

22 noiembrie 2024 – Training EDF pentru membri: Cum influențăm mass-media

Participare online la o sesiune de formare organizată de Forumul European al Dizabilității (EDF) pentru a învăța cum putem folosi presa – atât online, cât și tradițională – ca aliat în promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități.

Trainingul a abordat provocările legate de atragerea atenției jurnaliștilor într-un spațiu media competitiv și a oferit soluții practice pentru a transmite mesaje clare, relevante și „demne de știre”.

Au fost prezentate: perspectiva unei jurnaliste specializate în politici europene, Paula Soler (Euronews); abordarea unui jurnalist internațional, Catarina Demony (Reuters); bune practici din partea unei organizații pentru drepturile omului.

Participanții au aflat cum să structureze o poveste eficientă, să stabilească o relație durabilă cu presa și să transforme mesajele despre incluziune și dizabilitate în subiecte atractive pentru mass-media. Sesiunea s-a încheiat cu o rundă de întrebări și răspunsuri, în care au fost explorate idei concrete pentru campanii viitoare.

4 decembrie 2024 – Webinar: Echitate în sănătate pentru femeile cu dizabilități

Participare la un webinar internațional organizat de International Disability Alliance (IDA), în parteneriat cu Down Syndrome International, African Disability Forum, European Disability Forum și ASEAN Disability Forum.

Evenimentul a oferit femeilor cu dizabilități o platformă pentru a-și împărtăși experiențele privind accesul la servicii de sănătate și pentru a propune direcții prioritare de acțiune în perspectiva Global Disability Summit 2025 (GDS2025).

➤ ***FCNDR a continuat parteneriatul cu AbilityHUB care mediază activ și cu rezultate concrete persoane cu dizabilități pe piața muncii.***

Monitorizarea implementării Convenției ONU pentru persoanele cu dizabilități și a Legii 448/2006 constituie o preocupare constantă a CNDR. Deschiderea barierelor spre piața muncii pentru persoanele cu dizabilități se regăsește în conținutul acestor acte normative de a căror aplicare depinde incluziunea persoanelor cu dizabilități în societate.

„Statele Părți recunosc dreptul persoanelor cu dizabilități de a munci în condiții de egalitate cu ceilalți; aceasta include dreptul la oportunitatea de a-și câștiga existența prin exercitarea unei activități liber alese sau acceptate pe piața muncii, într-un mediu de lucru deschis, incluziv și accesibil persoanelor cu dizabilități”(Convenția ONU pentru persoanele cu dizabilități)

„Persoanele cu handicap pot fi încadrate în muncă conform pregătirii lor profesionale și capacității de muncă, atestate prin certificatul de încadrare în grad de handicap” (Legea 448 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap (actualizată și republicată)

Ability Hub este un grup de Unități Protejate, firme, asociații, patronate și alte tipuri de entități cu activități în Economia Socială. Grupul promovează activitatea profesională a persoanelor cu dizabilități, dezvoltând un sistem propriu de identificare, evaluare, consiliere și integrare a acestora pe piața muncii.

Misiunea grupului este aceea de a promova demnitatea umană și coeziunea socială, plecând de la premisa că toți indivizii ar trebui să poată alege în mod liber direcția vieților lor personale și să își dezvolte talentele și capacitățile la maximum.

Obiectivul grupului îl reprezintă creșterea ratei de integrare pe piața muncii din România a persoanelor din categorii defavorizate.

➤ ***FCNDR continuă parteneriatul cu Policlinica Socială Baba Novac, un proiect dedicat asistenței medicale integrate pentru persoanele fără venit și fără asigurare medicală***

Conform Fundației Inovații Sociale Regina Maria, persoanelor excluse social le este facilitat accesul la servicii medicale de calitate, gratuite, în mod necondiționat. Proiectul contribuie la îmbunătățirea calității vieții atât a beneficiarilor direcți, cât și a familiilor acestora. De asemenea, pentru 80% dintre beneficiari, sprijinul medical și social oferit prin proiect reprezintă un suport de

bază în perioada de tranziție a pacientului către reintegrarea socială, facilitând acest proces.

Datorită contextului socio-economic, majoritatea pacienților sunt persoane cu boli cronice care necesită consultații și investigații medicale și stomatologice frecvente și complexe. Jumătate dintre consultațiile oferite în policlinică sunt de stomatologie. În 2019, a fost inaugurat primul cabinet stomatologic pentru adulți și copii care provin din categoria persoanelor cu dizabilități.

Pentru persoanele cu venituri mici, care întâmpină dificultăți în accesarea serviciilor stomatologice de calitate, au fost extinse serviciile oferite în Policlinica Baba Novac. Așadar, orice pacient cu un venit net de maximum 1.700 Lei poate beneficia de tratament stomatologic, plătind un tarif fix de doar 55 RON /manoperă.

Demersurile legate de activitatea medicală desfășurată în cadrul Policlinicii Sociale Regina Maria sunt coordonate, încă de la înființare, de către dr. Vlad Romanescu, director medical

„Policlinica Socială Regina Maria ne face să conștientizăm ce înseamnă, cu adevărat, dragostea față de aproapele nostru, un lucru important, pe care, din păcate, mulți dintre noi îl trecem cu vederea în ultimul timp. Chiar dacă trăim într-o lume în continuă mișcare, care pune accent mai mult pe competiție decât pe latura umană a lucrurilor, există și oameni care dedică o parte din timpul lor prețios, pentru a-i ajuta și pe cei aflați în suferință. Acești oameni sunt medicii voluntari cu care lucrez în policlinică de doi ani, oameni cu suflet mare, cărora le datorez foarte mult. Persoanele de care ne ocupăm sunt persoane defavorizate, fără venituri și majoritatea sunt persoane bolnave, cu o stare precară de sănătate. Pentru ei, suntem un fel de oază în deșert, încercând să le oferim unul dintre cele mai importante lucruri de care are nevoie ființa umană pentru a supraviețui – sănătatea”, spune dr. Vlad Romanescu.

➤ **Asociația CAR RESTART BPT**

Federația Consiliul Național al Dizabilității din România (CNDR), în parteneriat cu Asociația CAR RESTART BPT, a implementat proiectul „Economisirea – calea spre independența financiară!”, un demers social care își propune să aducă schimbări reale și pozitive în viața persoanelor cu dizabilități.

Experții financiari ai Asociației CAR RESTART BPT au ghidat cu grijă și responsabilitate persoanele cu dizabilități prin peisajul complex al sectorului financiar, abordând subiecte despre concepte financiare generale și specifice, diverse oportunități și provocări, oferind sfaturi practice menite să le ajute să navigheze mai sigur și mai eficient în lumea finanțelor. Aceste informații au fost transmise printr-un ciclu de articole dedicate:

- Modalitățile de plată a creditului
- Împrumutul responsabil îți poate consolida economiile
- Creditul, între oportunitate și responsabilitate
- Alegerea și utilizarea mijloacelor de plată adecvate
- Teritoriul instrumentelor de investiții financiare: Răbdare – Risc – Randament

În luna septembrie, Consiliul Național al Dizabilității din România (CNDR), în parteneriat cu CAR RESTART BPT, a lansat o campanie cu premii, special concepută pentru a susține însușirea și consolidarea cunoștințelor financiare în rândul persoanelor cu dizabilități. Această inițiativă nu doar că a oferit motivație și recompense, dar a subliniat și importanța educației financiare continue.

Campania s-a desfășurat în două etape și a oferit participanților șansa de a câștiga premii pe parcursul ambelor etape!

➤ ***Asociația Vanner Collective***

„Să cunoști lumea” este un proiect artistic multidisciplinar inițiat de Vanner Collective și realizat în parteneriat cu Consiliul Național al Dizabilității din România.

„Să cunoști lumea” – proiect de intervenție culturală – și-a propus promovarea incluziunii persoanelor cu dizabilități, a toleranței și a diversității, prin abordări interdisciplinare. Evidențind rolul artei în abordarea temelor sociale și culturale urgente, proiectul a devenit un manifest pentru o societate mai incluzivă și empatică.

Să cunoști lumea a reunit, sub umbrela empatiei și a incluziunii, o serie de activități menite să apropie persoanele cu dizabilități de propria lor expresivitate, de la ateliere creative și de dezvoltare personală, la terapie prin artă, educație vizuală și psiho-relațională, culminând cu sesiuni de fotografie menite să surprindă frumusețea și capacitatea de a inspira a participanților.

Proiectul „Să cunoști lumea” s-a desfășurat în perioada **iunie-noiembrie 2024 și a fost conceput ca o experiență complexă de auto-descoperire și exprimare liberă, dedicată creșterii personale, conectării autentice și explorării creativității în forme variate. Inițiatorii și-au propus să ofere participanților un cadru sigur, incluziv și stimulant, în care să-și exploreze emoțiile, să-și dezvolte încrederea în sine și să-și valorifice potențialul artistic și relațional.**

Programul a cuprins patru ateliere tematice, fiecare abordând dezvoltarea personală dintr-o perspectivă diferită:

- **Atelier de dezvoltare personală și creștere a creativității prin tehnici teatrale**, coordonat de Ana Covalciuc, dedicat stimulării spontaneității, adaptabilității și încrederii în sine prin exerciții teatrale interactive.
- **Atelier de art therapy**, susținut de Sabina Brândușe, oferind participanților ocazia de a folosi arta ca instrument de exprimare emoțională, relaxare și vindecare interioară.
- **Atelier de educație vizuală**, coordonat de Eduard Enache, aducând în prim-plan arta fotografică și incluziunea culturală și promovând ideea de diversitate și frumusețe în imperfecțiune.
- **Atelier de psiho-educație relațională**, desfășurat de Silvia Ciubotaru, dedicat clarificării identității personale și consolidării unei relații sănătoase cu sine însuși.

Prin aceste activități complementare, proiectul „Să cunoști lumea” a sprijinit participanții să își exploreze resursele interne, să își depășească limitele autoimpuse și să găsească noi modalități de a se conecta autentic cu sine și cu ceilalți.

„Să cunoști lumea” a culminat cu sesiuni de fotografie și testimoniale video menite să surprindă frumusețea și capacitatea de a inspira a participanților. Proiectul a propus explorarea potențialului creativ al persoanelor cu dizabilități și integrarea lor într-o narațiune mai largă a artei contemporane, oferindu-le astfel o platformă de expresie și de auto-descoperire, atât prin arta fotografică, cât și prin intersecții cu alte limbaje artistice, precum teatrul și filmul.

Pe parcursul proiectului a fost realizat și un film documentar de scurt metraj care pune în prim-plan valoarea și complexitatea persoanelor cu dizabilități.

Inspirat de opera lui Constantin Brâncuși, proiectul a îmbinat arta vizuală, fotografia, instalația sculpturală și terapia prin artă. Fotografa Alina Rotaru a realizat o serie de 12 portrete ale unor persoane cu dizabilități, imprimate pe hârtie de bumbac și integrate într-o instalație sculpturală semitransparentă intitulată „Ecou și Tăcere”, creată de artista Cristina Milea. Această lucrare simbolizează viața și reînnoirea, fiind inspirată de inelele de creștere ale copacilor și de undele sonore, într-un dialog conceptual cu „Masa Tăcerii” a lui Brâncuși.

Mulțumim artiștilor fără de care proiectul n-ar fi putut fi realizat: Costel Pîrnău, Roxana Irimia, Petre Epure, Elena Besnea, Magdalena Câmpeanu, Lorelai Moșneguțu, Andra Iacov, Sorin Țața, Diana Dumitru, Daniela Tontsch!

Expoziții și impact

Expoziția fotografică „Să cunoști lumea” a fost prezentată în mai multe spații culturale din București, printre care:

- Muzeul Național al Țăranului Român
- Galeria Galateca
- Combinatul Fondului Plastic
- Foaierul Media al Teatrului Național București

Expozițiile au fost deschise publicului între august și noiembrie 2024, oferind vizitatorilor o perspectivă profundă asupra frumuseții și expresivității persoanelor cu dizabilități. Proiectul a fost co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național (AFCN) .

Mesaj și relevanță

Prin această inițiativă, Vanner Collective propune o redefinire a conceptului de perfecțiune și o invitație la introspecție, evidențiind că frumusețea se regăsește în diversitate și în autenticitate. Proiectul subliniază importanța artei ca instrument de schimbare socială și ca mijloc de promovare a unei societăți incluzive, empatică și solidare.

➤ *Organizația culturală Piciordeplay*

În baza unui parteneriat cu CNDR, organizația culturală Piciordeplay a oferit cadou, pe tot parcursul anului 2024, 1000 de abonamente la teatru online, cu piese transmise în direct de pe mari scene din țară.

Prin intermediul platformei Picior de Play, o mie de persoane cu dizabilități au avut oportunitatea de a se bucura, din confortul propriei case, de cele mai bune spectacole de teatru online, live. La finalul pieselor, spectatorii din online au avut posibilitatea să interacționeze direct cu actorii, să le trimită felicitări, să-și împărtășească emoțiile trăite în timpul spectacolului sau să le adreseze întrebări.

„Am creat această platformă pentru a elimina distanța dintre spectatori și scenele ce găzduiesc spectacole românești. De ce ar trebui să fim limitați de spațiu? De fusuri orare? De ce să lăsăm distanța să ne îndeparteze de energia magnifică a unui spectacol live?

Artiști independenți sau asociați ai unor instituții de artă din întreaga Românie dau viață unor spectacole de excepție. Uneori joacă în spații clasice binecunoscute, altele pe scene experiment, unde nu te-ai aștepta să-i întâlnești. Uneori se joacă cu spectatori în sală, altele nu, iar altele sunt proiecții excepționale. Toate sunt momente artistice românești ce se desfășoară live, sunt filmate de o echipă de profesioniști cu echipamente de ultimă generație și sunt aduse prin tehnologie web exact acolo unde te afli. Pe ecranul unui telefon, al unui calculator sau pe cel al unui televizor, vei trăi alături de artiști momente vii și pline de energie, oriunde te-ai afla.

Ideea proiectului a fost născută în mijlocul comunității de spectatori PiciordePlay, de unde am primit mesaje entuziaste cu privire la impactul pozitiv pe care îl are eliminarea distanței dintre spectatori și scene. Prin urmare, deși, eram conștienți de valoarea pe care o va aduce beneficiarilor proiectul «Pașaportul pentru teatru digital», tot am fost plăcut surprîși de nivelul de interes și de feedback-ul primit de la beneficiarii recomandați de Consiliul Național al Dizabilității din România. Pentru noi, acest parteneriat este extrem de valoros, pentru că beneficiem de puterea secretă a comunităților, de propagarea rapidă, amplificată, a faptelor bune. Asta, pe lângă calitatea de excepție a comunicării, bucuria implicării și entuziasmul pentru proiect”, a precizat Alex Aramă, fondatorul Piciordeplay.

Daniela Tontsch, președinta Federației Consiliul Național al Dizabilității din România, a spus că „parteneriatul a fost gândit pentru a oferi acces la teatru persoanelor cu dizabilități care din diferite motive, cum ar fi spitalizare pe termen lung, domiciliul în zone rurale, afecțiuni medicale grave etc, nu pot ajunge la spectacole de teatru. Parteneriatul nu elimină niciun drept, dimpotrivă, accesul persoanelor cu dizabilități la cultură trebuie să fie unul real”.

➤ ***Continuarea Protocolului de colaborare între Federația Consiliul Național al Dizabilității din România cu Departamentul Situații de Urgență în domeniul pregătirii pentru situații de urgență.***

În anul 2024, DSU a desfășurat acțiuni/exerciții planificate și alte forme de pregătire comună specifice domeniului protecției civile la care au participat persoane cu dizabilități afiliate unor organizații membre ale FCNDR, în funcție de opțiunile exprimate privind aria de interes, teritoriul vizat și activitatea desfășurată.

În data de 29 iulie 2024, la Palatul Victoria, a avut loc ceremonia de semnare a parteneriatului „Șanse egale pentru o viață independentă”, încheiat între Consiliul Național al Dizabilității din România (CNDR) și Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor (ANPC), parteneriat ce vizează **accesul consumatorilor cu dizabilități la produse și servicii.**

Evenimentul s-a desfășurat sub patronajul premierului României, domnul Marcel Ciolacu. La ceremonia de semnare au participat reprezentanții CNDR, ai ANPC și ai operatorilor economici implicați în proiect.

Potrivit CNDR, ineditul acestui proiect constă în abordarea sa comprehensivă și integrată a protecției consumatorilor cu dizabilități, având câteva elemente distincte:

1. Colaborare interinstituțională: Proiectul implică o colaborare strânsă între două instituții importante, ANPC și CNDR, ceea ce oferă o abordare coordonată și eficientă pentru protecția drepturilor consumatorilor cu dizabilități. Este o inițiativă unică și valoroasă, ce contribuie la coerența aplicării politicilor publice în acest domeniu.

2. Accent pe inovare și cercetare: Realizarea de proiecte comune de cercetare și studii de caz pentru a aborda provocările actuale este o componentă inovatoare. Aceasta permite dezvoltarea de soluții noi și eficiente, bazate pe date concrete și analize detaliate.

3. Participarea activă a consumatorilor cu dizabilități: Implicarea consumatorilor cu dizabilități în procesul de evaluare și feedback pentru inițiativele ANPC reprezintă, de asemenea, un aspect inovator. Aceasta garantează că politicile și măsurile adoptate sunt cu adevărat relevante și adaptate nevoilor reale ale consumatorilor cu dizabilități.

Doamna Daniela Tontsch, președinta Federației Consiliului Național al Dizabilității din România, a afirmat că aceste elemente combinate fac ca proiectul să fie nu doar o inițiativă de protecție a consumatorilor, ci și un model de bune practici în ceea ce privește incluziunea și participarea activă a persoanelor cu dizabilități în societate.

„Cu deosebită apreciere aduc în atenție contribuția esențială a președintelui ANPC, domnul Sebastian HOTCA, în inițierea și promovarea acestui acord de colaborare interinstituțională. Datorită viziunii și determinării sale, acest parteneriat între CNDR și ANPC devine o realitate, creând un cadru stabil și eficient pentru protecția drepturilor consumatorilor cu dizabilități. Implicarea directă a președintelui ANPC a fost crucială în fundamentarea obiectivelor acestui acord.

Domnul președinte Hotca a organizat întâlniri de lucru cu noi și cu operatorii economici care au răspuns invitației ANPC. De asemenea, s-a deplasat, împreună cu domnul director Paul Anghel și cu noi, în diferite locații din București și din afara Bucureștiului, unde am oferit operatorilor economici consiliere în vederea accesibilizării serviciilor și produselor. A dorit să afle direct cu ce bariere fizice și de atitudine ne confruntăm, cum să deosebească nevoile în funcție de tipul de dizabilitate. L-a condus pe colegul meu nevăzător la cumpărături ca să înțeleagă în ce constă accesibilitatea pentru nevăzători. De asemenea, a studiat «Normativul privind adaptarea clădirilor civile și spațiului urban la nevoile individuale ale persoanelor cu handicap» .

Faptul că ceremonia de semnare a parteneriatului «Șanse egale pentru o viață independentă», încheiat între Consiliul Național al Dizabilității din România și Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor, se desfășoară sub patronajul premierului României, subliniază angajamentul Guvernului de a asigura succesul acestei inițiative inovatoare care urmărește să îmbunătățească semnificativ accesul neîngrădit al consumatorilor cu dizabilități la produse și servicii esențiale și participarea activă în societate”, a declarat președinta Consiliului Național al Dizabilității din România, doamna Daniela Tontsch.

În discursul său, domnul Marcel Ciolacu a subliniat importanța implicării active a societății românești în construirea unei țări moderne și bazate pe respect reciproc. A atras atenția asupra faptului că, deși legislația este esențială, este insuficientă.

Premierul a îndemnat mediul de afaceri să se implice activ în proiect pentru a îmbunătăți calitatea vieții persoanelor defavorizate, inclusiv a celor cu dizabilități. Totodată, a propus modificarea legii care impune autorităților angajarea persoanelor cu dizabilități.

„Cred că aici Statul Român trebuie să fie liantul și să găsească, în afară de promovarea acestor exemple, să găsească o implicare, astfel încât cât mai mult mediu de afaceri să vină partener la acest

efort. (...) Știu că mai avem și legislație, astfel încât obligăm administrațiile locale și centrale ca un număr limitat de oameni cu dizabilități să fie angajați în aceste structuri. În toate capitalele lumii vedem astfel de persoane angajate atât în administrația centrală, dar mai ales în administrațiile locale. Cu adevărat, până acum, legislația te lasă, dacă nu îndeplinești să te încadrezi în această lege, să plătești statului anumiți bani. Cred că e o abordare greșită. Eu cred că dacă nu ai posibilitatea să angajezi, acest lucru trebuie să ni-l spuneți dvs, Consiliul Național (CNDR).

Dacă o autoritate locală dorește să nu aplice această lege, atunci trebuie să aibă negație de la dvs. O să propun această modificare a legislației, pentru că dreptul la muncă și dreptul de a fi implicați în societate e cel mai important și multe persoane dintre dvs. vor să aibă acest drept. Nu vor să nu aibă acest drept, pentru că există o crăpătură în lege, astfel încât angajatorul să aibă și alte posibilități. Aveți în mine și în guvern un partener”, a spus premierul Marcel Ciolacu.

Domnul Sebastian Hotcă, președinte interimar al Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor, a afirmat că acest demers ilustrează cel mai bine eficiența consilierii pe care ANPC o acordă operatorilor economici, indiferent de domeniul din care fac parte sau de dimensiunea acestora. Este important să înțelegem că doar dialogul poate genera soluții, astfel încât toți consumatorii din România să se bucure de aceleași condiții și drepturi garantate de lege.

„Vă mărturisesc că acest proiect este unul de suflet, atât pentru mine, cât și pentru colegii mei. Am cunoscut, în reprezentanții Consiliului Național al Dizabilității din România, oameni minunați, plini de energie și idei, de la care am învățat o mulțime de lucruri, despre un mod de viață „altfel”, la care până acum m-am gândit, dar recunosc că nu mi l-am imaginat, la adevărata dimensiune. Partenerii noștri de astăzi mi-au spus că nu-și doresc altceva decât o viață independentă și vor să fie tratați la fel ca toți ceilalți cetățeni ai României. Nu vor altceva decât drepturi egale. Acest lucru m-a apropiat și mai mult de ei, m-a ajutat să-i înțeleg mult mai bine și să descoperim împreună că respectarea acestor cerințe de accesibilitate de către operatorii economici nu reprezintă un efort material foarte greu de suportat pentru implementare, însă beneficiul pentru consumatorii cu dizabilități și familiile acestora este de-a dreptul remarcabil, iar satisfacția morală a celor care l-au făcut posibil are dimensiuni similare, motiv pentru care le mulțumesc.

Vă mulțumesc tuturor: domnului Prim Ministru Marcel Ciolacu și domnului Ministru Radu Oprea pentru sprijinul acordat, mulțumesc Daniela, Sorin, Eliza, Paul și, nu în ultimul rând, mulțumesc pentru receptivitate operatorilor economici care au realizat aceste proiecte pilot – Auchan, OMV, Mol, KFC, City Grill, Altex, Banca Transilvania, Catena și Medlife – și cred că exemplul dvs. va fi urmat de toți ceilalți”, a declarat președintele interimar al ANPC, domnul Sebastian Hotca.

Ca rezultat al acestui parteneriat, mai mulți operatori economici au implementat proiecte pilot pentru a facilita accesul persoanelor cu dizabilități la produsele și serviciile lor. Printre aceștia se numără:

- **Auchan**, care a implementat în hipermarketul Auchan Berceni un program complex de soluții menite să faciliteze accesul la cumpărături al persoanelor cu diverse tipuri de dizabilități.
- **OMV, MOL, Banca Transilvania, KFC și Altex**, care au definitivat și dat în folosință proiecte pilot de amenajare pentru asigurarea respectării drepturilor consumatorilor cu dizabilități, prin accesibilizarea produselor și a serviciilor oferite.

Aceste inițiative reprezintă pași importanți în direcția creării unui mediu incluziv și accesibil pentru toate persoanele, indiferent de dizabilitățile pe care le au.

5. Participare FCNDR la diferite evenimente la invitația ONG-urilor

FCNDR sprijină diverse evenimente dedicate persoanelor cu dizabilități, organizate atât de ONG-uri membre sau non-membre, cât și de instituții publice, prin mediatizare în publicația online – Jurnal social și pe site-ul CNDR.

În ultima perioadă, FCNDR a participat activ la următoarele inițiative și evenimente:

- **Conferința CRJ „Între Legalitate și Moralitate”** – desfășurată între 24-25 aprilie, la Hotel Novotel, București, care a inclus un atelier dedicat reprezentanților societății civile privind trimiterea de rapoarte alternative.
- **Întâlnirea de lucru privind implementarea proiectului Incluziune socială pentru persoane cu dizabilități prin tehnologii asistive și de acces – TECH ASSIST** – proiect finanțat prin Programul Incluziune și Demnitate Socială (PoIDS), Prioritatea 7– Sprijin pentru persoanele cu dizabilități, Acțiunea 7.4 – Accesul persoanelor cu dizabilități la echipamente, dispozitive și tehnologii asistive, pentru incluziunea socială și participarea activă la viața comunității.
- **Seminarul cu tema „Combaterea mobbing-ului pe piața muncii”** – organizat în cadrul proiectului „Măsuri active pentru creșterea participării organizațiilor societății civile pe piața muncii”, cod SMIS 300609, finanțat prin PEO 2021-2027, organizat de Asociația pentru Implicare Socială, Educație și Cultură (ASISED).
- Participarea la mai multe **activități online desfășurate în cadrul proiectului „FURI – Fonduri Europene pentru Drepturi Fundamentale”**, proiect finanțat de Comisia Europeană și organizat de Fundația Policy Center for Roma and Minorities, cu sprijinul Consiliului Național al Dizabilității din România.

Diverse ONG-uri internaționale semnalează încălcări ale drepturilor fundamentale ale omului în contextul implementării fondurilor europene. Acest proiect își propune să contribuie la implementarea acestor fonduri în România în conformitate cu Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene.

Discuțiile s-au concentrat pe identificarea situațiilor de discriminare și de încălcare a drepturilor fundamentale ale omului, așa cum sunt stipulate în Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene. Experiența organizațiilor participante a contribuit la identificarea situațiilor de discriminare și la implementarea mult mai eficientă a fondurilor menite să îmbunătățească situația grupurilor vulnerabile.

- **Participarea la „Ziua Porților Deschise” la Palatul Parlamentului**, cu ocazia aniversării a 105 ani de la înființarea Asociației Naționale a Surzilor din România, precum și a **Zilei Internaționale a Limbajului Semnelor** și a **Zilei Internaționale a Surzilor**, eveniment desfășurat pe
25 septembrie 2024.

La „Ziua Porților Deschise” au participat reprezentanți de la Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități, Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor, Autoritatea Electorală Permanentă, Avocatul Poporului, Departamentul pentru Situații de Urgență, Serviciul de Telecomunicații Speciale, Banca Mondială, Federația Consiliul Național al Dizabilității din România, Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială, Casa Națională de Asigurări de Sănătate, Direcția Națională de Probațiune, Agenția Națională pentru Egalitate de Șanse, Agenția

Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, DGASMB, DGASPC Sector 1 și Sector 6, Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale.

Evenimentul a avut ca scop crearea unui spațiu de dialog deschis, în care comunitatea surzilor să se simtă văzută, valorizată și susținută, iar colaborarea dintre autorități, instituții și parteneri să fie consolidată în vederea construirii unui viitor mai incluziv pentru membrii acestei adevărate minorități cultural-lingvistice.

Participarea la **evenimentele Asociației Naționale pentru Copii și Adulți cu Autism din România**, intitulate **„Artistul din Spatele Autismului”**, desfășurate la Biblioteca Centrală Universitară Carol I.

Evenimentele culturale organizate de **ANCAAR**, în parteneriat cu **BCU**, au ca obiectiv aducerea în prim-plan a rezultatului muncii beneficiarilor ANCAAR și valorizarea persoanei cu TSA. Mesajul asociației către societatea românească este unul clar: integrarea persoanei cu autism în societate este posibilă și necesară, folosind orice oportunitate.

„Artistul din Spatele Autismului”, ediția a XIII-a, este un exercițiu de incluziune socială pe care organizatorii îl propun pentru a crește toleranța noastră și gradul de implicare al societății!

În cadrul evenimentului, Victor a susținut un recital la pian, iar Andrei, Dragoș și Cristian au prezentat noile acorduri de chitară învățate. Participanții s-au bucurat, de asemenea, de un **vernisaaj de pictură tematică** – lucrări în ulei, acuarelă și acril – semnate de Andrei Neagu și de alți tineri talentați. Expoziția de produse handmade, realizate de beneficiarii ANCAAR, în Ateliere ANCAAR Unitate Autorizată Protejată și în atelierele de terapie ocupațională, alături de terapeuți și artiști, a cuprins obiecte din sticlă și pânză pictată, produse din lemn, lucrări de quilling. Ca în fiecare an, organizatorii au oferit și momente surpriză, care au venit în completarea actului artistic.

„Artistul din spatele autismului” cuprinde mai multe evenimente care fac parte din Campania **„Omul din spatele autismului”**, care își propune promovarea abilităților și talentelor artistice ale persoanelor cu autism – beneficiari ai programelor terapeutice și de socializare oferite de ANCAAR.

ANCAAR accentuează mesajul campaniei: măsura în care persoanele cu autism se pot integra pe piața muncii nu depinde de inteligența, aptitudinile sau posibilitățile lor de comunicare, ci de toleranța și deschiderea noastră, a tuturor.

La evenimentele ANCAAR sunt invitați copii, tineri și adulți cu autism, aparținătorii acestora, specialiști din domeniul autismului, profesori și educatori, studenți, publicul larg și reprezentanți mass-media.

- Participarea la **prima ediție a AccessABILITY EXPO**, care s-a desfășurat între 27 și 29 septembrie, la Biblioteca Națională a României, în București, organizată de Romanian Diversity Chamber of Commerce (Camera de Comerț Română pentru Diversitate)

Conferința Romanian Accessibility Awareness Day a avut ca obiectiv încurajarea schimbului de idei și cunoștințe despre accesibilitate și incluziune la locul de muncă, pentru aproape un milion de persoane cu dizabilități vizibile și invizibile din România.

Organizat de Camera de Comerț Română pentru Diversitate (RDCC) și compania londoneză de tehnologie Renard Group, evenimentul a adunat mii de participanți, reprezentanți ai comunității persoanelor cu dizabilități, lideri în afaceri și societatea civilă, cu scopul de a contura un viitor mai incluziv pentru România.

Primul târg de locuri de muncă ED&I, organizat vreodată în România, parte a AccessABILITY Expo, a fost conceput pentru a reuni persoane cu dizabilități și companii care doresc să angajeze din această comunitate. Peste 150 de persoane au fost intervievate de companii precum Kaufland, Decathlon și Alexandrion Group. Târgul de joburi a fost co-organizat împreună cu Head Hunting Agency.

Una dintre componentele centrale ale evenimentului a fost cea de-a treia ediție a conferinței Romanian Accessibility Awareness Day (RAAD), care a subliniat importanța creării unor locuri de muncă incluzive pentru aproape un milion de persoane cu dizabilități vizibile și invizibile din România. RAAD 2024 a atras 13 experți care au purtat discuții despre bunele practici pentru afaceri, inclusiv strategii cu privire la integrarea persoanelor neurodivergente și impactul viitoarei Directive Europene privind Accesibilitatea, ce va intra în vigoare în 2025.

„Atâta timp cât o companie își dorește să aibă colegi și angajați cu dizabilități, nu există scuze. Sunt atât de multe ONG-uri care pot oferi sfaturi și ajutor pentru a-i integra în companie, este nevoie doar de voință pentru a face accesibilitatea o realitate”, a precizat Daniela Tontsch, președinte al Consiliului Național al Dizabilității din România.

Daniela Tontsch a fost ambasador al primei ediții a evenimentului.

- Participarea la evenimentul **CONIL Fest: Copiii Unirii – Un festival care ne unește; Ediția a XXV-a – Ediție Aniversară**

Evenimentul s-a desfășurat în data de 23-24 noiembrie, la Circul Metropolitan din București unde s-au celebrat Copiii Unirii – în cadrul unui festival dedicat Zilei Naționale a României și Zilei Internaționale a Persoanelor cu Dizabilități, într-o atmosferă plină de culoare, emoție și voie bună, sărbătorind unitatea, talentul și bucuria.

Pe scenă au urcat peste 1.500 de copii talentați din toată țara, iar în jurul acestora s-a desfășurat un Târg CONIL diversificat, cu produse locale, delicii culinare tradiționale românești și activități creative pentru cei mici în Galeria Surprizelor.

- Participarea la **Competiție de Biliard în Scaun Rulant**

Desfășurată în data de **7 iunie 2024**, la **Clubul IDM București** (Splaiul Independenței 319B), evenimentul a fost organizat de **Clubul Sportiv „Mereu Împreună pentru Oameni”** și a reunit peste **60 de participanți** din România și Republica Moldova.

Competiția de Biliard în Scaun Rulant reprezintă cel mai mare eveniment sportiv indoor din România pentru persoanele cu dizabilități, deschis atât jucătorilor profesioniști de biliard, cât și amatorilor. Și de aceasta data, invitat special a fost Henrik Larsson din Suedia, campion mondial la biliard în scaun rulant.

FCNDR a onorat invitațiile primite la evenimente, prin participarea președintelui FCNDR, a angajaților secretariatului executiv și a reprezentanților ONG-urilor membre.

6. Activități specifice de interes general de tip eveniment, cu caracter ocazional, organizat de CNDR

Gala Cultivăm Valori este un eveniment de referință care aduce în prim-plan realizările și impactul pozitiv al organizațiilor și persoanelor care promovează incluziunea, echitatea și respectul pentru

diversitate în România. Aceasta reprezintă o platformă unică de recunoaștere a celor care contribuie la schimbare prin proiecte și inițiative remarcabile în domeniul profesional, social, cultural, educațional și sportiv.

Consiliul Național al Dizabilității din România, în parteneriat cu Auchan România, a organizat vineri, 15 noiembrie 2024, Gala Cultivăm valori! – ediția 2024. Evenimentul a fost dedicat recunoașterii și promovării incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități. Gala a celebrat realizările remarcabile ale persoanelor cu dizabilități și a evidențiat contribuția celor care susțin activitățile și integrarea acestora în diverse domenii, precum educația, munca, cultura, sportul, mediul de afaceri și altele.

Evenimentul a avut loc în București, Strada Oltețului, nr. 30, Parc Studențesc Tei, Velvet sala Ronda, Sector 2.

Gala a atras o varietate de participanți dedicați promovării proiectelor ce susțin drepturile și bunăstarea persoanelor cu dizabilități, atât în România, cât și în Uniunea Europeană. Astfel de inițiative contribuie semnificativ la schimbarea percepțiilor societății și la îmbunătățirea calității vieții persoanelor cu dizabilități, oferindu-le oportunități de recunoaștere și încurajând participarea lor activă în toate domeniile vieții sociale.

În cadrul Galei Cultivăm valori!, ca de fiecare dată, au fost alocate locuri pentru reprezentanții marilor companii, oferindu-le ocazia să interacționeze direct cu persoanele cu dizabilități, să descopere performanțele pe care acestea le pot atinge în plan profesional și să înțeleagă cât de valoroase sunt contribuțiile lor.

În 2024, Consiliul Național al Dizabilității, împreună Auchan România – coorganizator și sponsor principal – și-a propus să onoreze noi lideri, inovatori și organizații care, prin dedicare și inițiative de impact, contribuie la construirea unei societăți mai incluzive și echitabile. Evenimentul a inclus momente speciale, precum ceremonia de premiere, discursuri inspiraționale și sesiuni de networking între reprezentanți ai sectorului public, privat și ONG-uri, creând astfel o comunitate angajată în cultivarea valorilor autentice și în sprijinirea comunității persoanelor cu dizabilități.

Evenimentul a reunit 300 de participanți: persoane cu dizabilități, aparținători, angajatori, oameni de cultură, decidenți, oameni politici și alți susținători ai incluziunii etc.

Doamna Daniela Tontsch, președinta Consiliului Național al Dizabilității din România, a exprimat recunoștință participanților la eveniment, subliniind necesitatea de a dezvolta comunitatea, prin cultivarea valorilor comune.

„Dragi participanți, parteneri, sponsori și membri ai echipelor de organizare, vă mulțumesc din suflet pentru contribuția voastră la succesul Galei Cultivăm Valori, ediția 2024. Fiecare dintre voi a avut un rol esențial în a transforma acest eveniment într-o celebrare autentică a valorilor, solidarității și excelenței.

Participarea voastră, atât ca invitați, cât și ca susținători, ne arată că împreună putem schimba lumea în bine. Mulțumiri speciale sponsorilor noștri: Auchan Romania, OMV Petrom, Ability Hub și Velveto, fără sprijinul cărora acest eveniment nu ar fi fost posibil. Implicarea voastră este un exemplu de responsabilitate socială și de angajament față de comunitatea noastră.

De asemenea, transmit toată aprecierea mea echipelor de organizare, în mod special celei de la Auchan, condusă de domnul Tiberiu Danețiu și Elena Cobianu, directorului artistic Cătălin Orezeanu și Brand Ambassadorului CNDR, domnul Dinu Maxer, care au depus eforturi impresionante pentru ca această gală să fie impecabilă, memorabilă și plină de inspirație. Profesionalismul și dăruirea voastră au fost cu adevărat remarcabile.

Această gală a avut rolul să celebreze realizări, să consolideze relații și să promoveze colaborarea pentru un viitor mai bun. Împreună, cultivăm valori care vor avea un impact de durată în societate.

Vă mulțumesc încă o dată și vă invit să rămânem uniți în misiunea noastră de a construi o lume mai incluzivă și mai echitabilă”, a declarat Daniela Tontsch, președinta Consiliului Național al Dizabilității din România.

„Mulțumim Consiliului Național al Dizabilității din România, suntem onorați să fim parteneri și să dezvoltăm împreună proiecte valoroase care ne dau încredere că se poate, că putem construi o lume mai atentă la cei din jur, așa cum am realizat deja în hipermarketul Auchan Berceni, primul magazin din România care se aliniază standardelor internaționale în ceea ce privește accesul la cumpărături pentru persoanele din diverse categorii de dizabilități, într-un proiect ANPC și CNDR, sub înaltul patronaj al Primului Ministru și susținut de Auchan. Acesta este mai mult decât un proiect de suflet, este vorba de o încurajare pentru societatea în care trăim cu toții, o dovadă a faptului că atunci când ne pasă de celălalt, contribuim implicit la o viață mai ușoară și accesibilă, în care fiecare are drepturi egale. Iar povestea merge mai departe.

Suntem recunoscători pentru distincția primită din partea CNDR pentru dedicarea noastră accesibilității și incluziunii în retail. La Auchan facem lucrurile din convingere și din inimă, iar compania noastră are o politică concretă de incluziune de care suntem mândri, fiind o normalitate să avem cca 140 de colegi persoane cu dizabilități, dintre care aproape jumătate sunt în familia noastră de mai bine de 10 ani. Sunt colegi valoroși, pasionați, autonomi și membri de suflet ai familiei noastre Auchan”, a declarat Tiberiu Danețiu, Director Afaceri Corporative & Retail Media Auchan România.

În deschiderea Galei Cultivăm Valori!, au luat cuvântul mai multe personalități marcante: directorul Corporate Affairs & Retail Media, domnul **Tiberiu Danețiu**, domnul Cristian Popescu, consilier general în cadrul Primăriei București, doamna Dana Nuța, fondatoarea Ability Hub, domnul Rareș Hopincă, primarul Sectorului 2, doamna senator Monica Cristina Anisie, domnul senator Irineu Darău, domnul Romi Mihăescu, secretarul general al Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități, și domnul Adrian Bulgaru, directorul Institutului Român pentru Drepturile Omului. În discursurile lor, aceștia au subliniat importanța continuării proiectelor

sociale deja existente și inițierea unor noi inițiative, toate având scopul de a promova respectul, egalitatea și incluziunea, valori esențiale pentru societatea noastră.

Gala Cultivăm Valori! a cuprins următoarele secțiuni: elevi determinați; studenți determinați; angajatori; profesioniști; educație; cultură; sport; agenți de schimbare.

La **Secțiunea – Elevi determinați** s-a acordat Diplomă de excelență pentru capacitatea remarcabilă de a persevera în fața obstacolelor, adaptabilitate și determinare, pentru că îi motivează pe cei din jur prin exemplul propriu, următorilor elevi/următoarelor eleve: **Ariana Mihaela Dumitru, Lucia-Maria Aga, Laura Margareta Erin Stoica Antal, 17 ani, Eric Brudi**. Premiile la această secțiune au fost înmânate de către **Andra Dincă**, o învingătoare. Ea s-a transformat dintr-un copil greu adoptabil, în cel mai fericit copil cu părinți iubitori și rezultate școlare remarcabile.

La **Secțiunea – Studenți determinați** s-a acordat Diplomă de excelență pentru capacitatea remarcabilă de a persevera în fața obstacolelor, adaptabilitate și determinare, pentru că îi motivează pe cei din jur prin exemplul propriu, următorilor studenți/următoarelor studente: **Andra Iacov, Horațiu Alexandru Danciu, Anis Ali, Yousef Ayyash**. Premiile la această secțiune au fost înmânate de către Directorul Corporate Affairs & Retail Media, domnul **Tiberiu Danețiu**.

La **Secțiunea – Sport** li s-a acordat Diplomă de excelență lui **Ioan Tudose, Alexandru BOLOGA**, primul campion parolimpic nevăzător din istoria sportului românesc (Reamintim, în acest sens, că Alexandru Bologa a câștigat la Paris, la Jocurile Parolimpice din acest an, medalia de aur la judo), **Irinei Văcărean, lui Leonard Lupașcu, Cornel Deaconița, Alin Huțanu, Marin Marian, Ionel Sandu, Henrik Larsson**.

Premiile la această secțiune au fost înmânate de către Directorul Marketing și Relații Client Auchan România, **Raluca Mindirigiu**.

La **Secțiunea – Agenți de schimbare** li s-a acordat Diplomă de excelență lui **George Gabriel Tănase, Andreei Szabo, Florentinei Cristea, Irinei Maria Utica, lui Mihai Ciprian Abutnariței, Magdalenei Câmpeanu, Albertei Moșneguțu, Andrei Iacov, Diana Dumitru, Roxanei Irimia, Laviniei Besnea, lui Costel Pîrnău, Petru Epure și lui Sorin Ilie Țața**.

La **Secțiunea – Angajatori** li s-au acordat trofee de ambasadori ai incluziunii: Auchan România, OMV Petrom, Velveto. Premiile pentru ambasadorii incluziunii au fost înmânate de către Brand Ambasadorul CNDR, domnul Dinu Maxer.

Totodată, li s-au acordat trofee de excelență: Ursus Breweries, asociației Ability HUB și companiei Lugeră The People Republic. Premiile au fost înmânate de regizorul Tedy Necula.

La **Secțiunea – Profesioniști** li s-a acordat Trofeu de excelență următorilor: **Nicolae Chiosu – Psiholog, Silvia Stelea – Antreprenor, Grupul ADV România, Dan Patzelt – Antreprenor, Ionuț**

Popescu – Profesor de kinetoterapie, **Diana Madalina Popescu** – Nutriționist, **Mihai Raneti** – fondatorul și CEO-ul CyberSwarm, **Federația Filantropia**, **Asociația de Scleroză Multiplă din România**, condusă de **Laurențiu Lazăr**, **Claudia Brătan** – Director executiv în cadrul Consiliului Național al Dizabilității din România, **Atelierele ANCAAR Unitate Protejată Autorizată**.

La **Secțiunea – Educație** li s-a acordat Trofeu de excelență următorilor: **Dumitru Tudorache**, **Asociația Supereroilor**, **Asociația A.R.T. Fusion**, **CONAF – Confederația Națională pentru Antreprenoriat Feminin**. Premiile la această secțiune au fost înmânate de către fondatoarea de centre educaționale și psihoterapeut, doamna Felicia Akkaya.

La **Secțiunea – Cultură** li s-a acordat Diplomă de excelență următorilor: **Asociația de Teatru Digital**, **Fundația Cartea Călătoare**, **Vanner Collective & următoarele modele: Magdalena Câmpeanu, Alberta Moșneaguțu, Andra Iacov, Diana Dumitru, Roxana Irimia, Lavinia Besnea, Costel Pîrnău, Petru Epure, Sorin Ilie Țața, Daniela Tontsch**.

În cadrul Galei, momentele artistice au fost susținute de **Dinu Maxer** și **Lorelay**. Invitații au fost întâmpinați cu muzică mixată de **DJ Alexandru Croitoru**, un tânăr cu dizabilități și proaspăt student la Academia de Studii Economice. Deși se deplasează cu ajutorul unui scaun rulant, el a ales să meargă zilnic la școală, ceea ce dă dovadă de devotament pentru învățare și dezvoltare personală.

Sponsorii evenimentului au fost: Auchan Romania, OMV Petrom Ability Hub, Velveto

Mai mulți operatori economici, dintre care se remarcă Auchan și OMV Petrom, au implementat proiecte pilot pentru a facilita accesul persoanelor cu dizabilități la produsele și serviciile lor. Aceste inițiative reprezintă pași importanți în direcția creării unui mediu incluziv și accesibil pentru toate persoanele, indiferent de dizabilitățile pe care le au.

SPAȚIUL VIRTUAL UTILIZAT DE CNDR

Costuri de implementare a activităților desfășurate în spațiul virtual din cadrul Direcției de acțiune - Monitorizarea aplicării legislației și a strategiilor în domeniu

În momentul de față, pe piață există mai multe posibilități de a organiza întâlniri și webinare virtuale. CNDR a căutat o soluție care să răspundă următoarelor cerințe:

- Platforma să fie accesibilă persoanelor nevăzătoare și slab văzătoare care folosesc tehnologii asistive;
- Să suporte posibilitatea unui interpret în limbaj mimico-gestual;
- Să suporte interpretare în timp real;
- Să fie ușor de folosit;
- Să ofere aplicații pentru toate tipurile de dispozitive, atât PC-uri, cât și terminale mobile (tablete și smartphone).

CNDR a testat mai multe variante și, în final, a fost aleasă varianta Zoom pentru că răspunde tuturor cerințelor și pentru că, din experiența proprie a utilizatorilor de tehnologii asistive, este foarte ușor de folosit, cu o interfață intuitivă.

Zoom respectă toate cerințele de accesibilitate pe plan internațional¹. Este accesibil cu majoritatea cititoarelor de ecran, are posibilitatea de subtitrare (Closed captioning) și transcriere a textului.

Interpretul în limbaj mimico-gestual este posibil, fiind nevoie ca acesta să fie adăugat în lista de paneliști. Atât timp cât opțiunea video este pornită pentru acesta, el va fi permanent pe ecran.

Zoom are o setare specială pentru interpretarea în timp real². Pot exista traducători cu canale separate pentru fiecare limbă, iar utilizatorul poate alege limba în care să asculte.

Aplicația este ușor de folosit, toate butoanele sunt etichetate clar și corect, iar interfața este ușor de folosit.

Zoom este disponibil atât ca aplicație desktop și are aplicații pentru terminalele mobile cu sistem de operare iOS și Android.

Alte beneficii:

- Număr nelimitat de conferințe cu durata maximă de 24 de ore;
- Până la 100 de participanți în aplicație;
- Posibilitatea de live streaming pe Facebook și Youtube unde numărul de participanți este nelimitat;
- Secțiune de întrebări și răspunsuri pentru paneliști;
- Posibilitatea de a te înscrie la cuvânt;
- Posibilitatea înregistrării webinarului/conferinței.

Având în vedere că nu există nici o limită pentru numărul de evenimente create, licența Zoom poate fi folosită de orice membru CNDR, cu condiția evidentă de a nu se suprapune peste alt eveniment ca dată și oră.

Prețul unei licențe este de 54.99 usd/lună, sau 549.9 USD/an. Varianta plății anuale este cu aproximativ 17% mai ieftină economisind astfel 109.98 USD/an³.

Cost platformă: 549.9 USD/an

Activitate cu caracter permanent

Notă: Raportul de activitate aferent anului 2024 este o replică succintă a activităților desfășurate de Federația Consiliul Național al Dizabilității din România în cursul anului. Pentru detalii se poate accesa Jurnal social și www.fcndr.ro .

Consiliul Național al Dizabilității din România este membru permanent al Consiliului de coordonare în domeniul protecției drepturilor persoanelor cu dizabilități, al drepturilor copiilor și al adopției din cadrul Autorității Naționale pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții.

Daniela Tontsch, președinta Consiliului Național al Dizabilității din România, este membru în Consiliul General al Institutului Român pentru Drepturile Omului și în Comitetul Director al acestui for (**activitatea în cadrul IRDO nu este remunerată**).

¹ Vezi: <https://zoom.us/accessibility>

² Vezi: <https://support.zoom.us/hc/en-us/articles/360034919791-Language-interpretation-in-meetings-and-webinars>

³ Vezi: <https://zoom.us/buy?plan=pro&from=webinar>

Consiliul Național al Dizabilității din România este reprezentat în Plenul Consiliului Economic și Social de către doamna Daniela TONTSCH, președinta CNDR;

De asemenea, CNDR are reprezentare în cadrul comisiilor de specialitate ale Consiliului Economic și Social, astfel:

- în Comisia pentru relațiile de muncă, politică salarială, incluziune socială, protecție socială și sănătate, prin doamna Georgeta Crișu, președinta Asociației Naționale pentru Copii și Adulți cu Autism din România. Mandatul său este de patru ani și a început în ianuarie 2025;
- în Comisia pentru drepturi și libertăți cetățenești, egalitatea de șanse și de tratament, prin doamna Georgeta Bucur, președinta Asociației Down Plus București.

Totodată, prin intermediul președintei sale, doamna Daniela TONTSCH, CNDR este parte a **Consortiului de ONG-uri** constituit pe lângă lucrările **Comitetului pentru e-guvernare și reducerea birocrăției (CERB)**, constituit la nivelul Secretariatului General al Guvernului, începând cu luna mai 2023.

Aprobat,

Daniela TONTSCH

Președinte FCNDR

Întocmit ,

Claudia Brătan

Director executiv